

Den Skånske Dragonen

2025

Tidskrift för Skånes dragoner

DEN SKÅNSKE DRAGONEN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Ordförande har ordet	3
Redaktörens förord	4
Medlemsnytt	5
Södra Skånska Regementet visar vägen	6
Ny Regementschef vid P7	9
Kamratföreningens årsmöte 2025	10
Dagofficeren	11
Med skiftnyckelsoldater i fält.....	12
Värmecentralen.....	15
Regementets historia genom kamratföreningarna fortsätter	17
Undret vid Wisla 1920	19
Nationaldagsgrill på mässen P2 2025-06-06	30
Skånska Dragonernas kamratförening i Stockholm	32
Ravlunda skjutfält - vår pärla på Österlen	35
Utflykt till Ravlunda 25-09-19	41
Höstmötet 25-11-08	45
Kavallerimiddag 25-12-04.....	48
Saxat ur Norra Skåne från 1964	49

Tidskrift för Skånska Dragonernas Kamratförening

Redaktör: Mats Tjernell - dsdeditor@gmail.com

Ansvarig utgivare: Peter Rosberg
Utgivningsort: Hässleholm

Medlemmar med anhöriga kallas till Skånska Dragonernas Kamratförenings ÅRSMÖTE

på Senioren, Tingshusgatan 2 i Hässleholm, lördagen den
14:e mars 2026 kl 16.00

Anmälan genom insättning av **200:-/person** på bankgiro 5840-0912
senast den 23:e februari 2026.

Prel Progam:

kl 16.00 Årsmöte
kl 17.30 Gemensam middag
 Kamratlig samvaro
kl 21.00 Reträtt

Välkomna!
Styrelsen

KAMRATFÖRENINGENS ORDFÖRANDE HAR ORDET

Kamrater – Skånska Dragoner!

Då går vi mot slutet av året och konflikterna i vår omvärld fortsätter, kriget i Ukraina är snart inne på sitt 4:e år och inte minst Rysslands ambitioner oroar. Den amerikanska administrationens syn på kriget i Ukraina blir allt mer förvirrande, man tycks emellanåt tro att detta är ett bra tillfälle att endast skapa affärer och nya ekonomiska avtal med Putin. ”Stödet” från USA inskränker sig till att Europa får köpa krigsmateriel från USA och därefter skänka det till Ukraina. Den som Trump senast pratat med har en fördel i olika förhandlingar och utspel, detta förvirrar och oroar, epitetet vindflöjel är en underdrift.

Det pågående kriget i Ukraina har ställt många taktiska och operativa självklarheter i ett helt nytt sken, stridsfältets karaktär har på väldigt kort tid förändrats. Användandet av olika drönarsystem har bidragit till att stridsfordon i allmänhet och stridsvagnar i synnerhet har fått en mindre framträdande roll på stridsfältet, risken för precisionsbekämpning har ökat dramatiskt. Drönarsystemen har kanske fått synen på artilleriet att förändras, utvecklingen på stridsfältet stämmer till eftertanke när det gäller svensk upprustning.

Den svenska upprustningen fortsätter och JAS-systemet beväpnas med E-versionen vilket anses som ett av världens bästa flygplan. 48 nya Archerpjäser är beställda och ersättarna till de Stridsfordon 90 som skänktes till Ukraina ersätts med den senaste versionen (9035 MkIIIC).

Beställningen av 4 nya fregatter till flottan ligger i närtid. Förut hade vi inga pengar men gott om materiel och personal, nu har vi gott om pengar men brist på personal och materiel, hade vi inte varit så naiva för 25 år sedan kanske balansen varit annorlunda, vem vet?

Vår NATO integration fortsätter och behovet av svenska officerare i olika NATO-staber bedöms under de kommande åren att uppgå till cirka 300 personer, personalförsörjningen inom Försvarsmakten förblir en utmaning. I samband med vårt NATO inträde har en del kommuner väckt frågan om att etablera nya regementen. Hässleholm är inget undantag, det finns en politisk ambition att åter bli en ”militärstad”, inte med stridsfordon, utan med underhållsprofil. Förslaget är att förlägga förbandet i ”Hässleholm nord”, med närhet till lämplig infrastruktur, bl.a. järnvägen, den som lever får se.....

Kamratföreningen har under året genomfört sin traditionssenliga Nationaldagsgrill med ett 40-tal deltagare samt en dagsutflykt till Ravlunda. Vi guidades runt av ”Lillräffla” som är huvudansvarig för de skånska skjutfälten. Dagen avslutades med en gemensam middag i Degeberga, en fantastisk trevlig dag med många roliga anekdoter och minnen. Väl mött till våra aktiviteter 2026!

Slutligen vill jag tillönska Er alla en riktigt God Jul och ett Gott Nytt År!

Peter Rosberg
Ordförande

REDAKTÖRENS FÖRORD

Kamrater!

Till att börja med framför jag en önskan från redaktionen att även ni läsare som har material från tiden 1970 - 2000 hör av er med foton eller artiklar. Får vi in foton i god tid kan vi hjälpa till med lämpliga texter och efterforskningar. För att kunna balansera innehållet i tidningen mellan "nytt och gammalt" så behöver vi material även från de sista årtiondena vid regementet i Hässleholm. Inget är för smått men inget är heller för stort. Vi sparar allt material och bygger kommande nummer på vad som finns tillgängligt när vi startar upp under hösten. Redaktionen förbehåller sig rätten att då så behövs av utrymmes- eller andra skäl justera, komplettera eller dela upp materialet på lämpligt vis.

Vi får alltid bra respons på våra frågor i tidningen och den uppmärksamme läsaren kommer även i år att finna möjligheter att interagera med redaktionen.

Utöver sammanfattningarna från årets aktiviteter inleder vi årets nummer med uppdateringar från P7. Därefter följer en historisk del där vi bland annat finner Bengt Ekorns koppling till ett ämne som tyvärr är högaktuellt. Bengts artikel är den första av minst två som hänger ihop - se där! - redan något att se fram emot i nästa års nummer. Avslutningsvis kraftsamlar vi mot Ravlunda - två artiklar samt inslag i Norra Skåne från 1964.

Redaktionen och styrlesens varma tack till er alla som genom frivilliga bidrag stärker Kamratföreningens ekonomi, tidningens alla annonsörer samt till er som möjliggjort årets nummer genom era artiklar, foton eller bara genom att vara bildsköna - och självklart till alla som dyker upp på föreningens olika aktiviteter - synnerligen väl engagerat!

En önskan till er alla om en makalöst bra avslutning på detta år och förhoppningar om ett fantastiskt 2026.

Vi ses under standaret - väl mött!

Bästa hälsningar till er alla
Mats Tjernell

STÖD KAMRATFÖRENINGEN!

genom ett frivilligt bidrag till bankgiro 5840-0912 och märkning "Gåva"

MEDLEMSNYTT

Skånska dragonernas kamratförening har idag cirka 450 medlemmar

Alla före detta anställda, reservofficerare liksom värnpliktiga är välkomna som medlemmar i föreningen. Styrelsen kan även bevilja annan person som visat intresse för eller främjat föreningens syfte, inträde i Skånska dragonernas kamratförening.

Har Du några frågor?

Vänd Dig till någon i styrelsen som kan hjälpa Dig!

I styrelsen ingår:

Peter Rosberg ordförande, Lucas Olofsson sekreterare, Kenneth Lindén kassör.

Övriga ledamöter: Jens Rickard, Lennart Johansson, Bengt Heinmert, Rickard Hillbertz, Henrik Nilsson, Peter Servin och Mats Tjernell.

Redaktören nås via:

dsdeditor@gmail.com

Kom ihåg att uppgive personnummer, namn och adress vid anmälan om medlemskap!

Hemsida med information om föreningen, kontaktkanal till styrelsen samt löpande uppdateringar: www.p2dragonerna.se

Bankgiro: 5840-0912

Vid ändring av adress eller e-postadress anmäl omgående till:

Skånska dragonernas kamratförening
C/O Kenneth Lindén
Nävlinge 2495, 288 93 Nävlinge
eller på
skanskadragonerna@gmail.com

Medlemstidningen "Den Skånske Dragonen" skickas till de medlemmar som har aktuell adress i Kamratföreningens register och erlagt den årliga medlemsavgiften senast den sista oktober. Ständiga- och andra icke betalande medlemmar måste för att få tidningen hemskickad erlægga en tidningsavgift motsvarande medlemsavgiften senast den sista oktober.

Medlemsavgift: 100 kr

SÖDRA SKÅNSKA REGEMENTET VISAR VÄGEN

Bildtexter och fotograf Felix Sundbäck/Försvarsmakten, text G9, P7

Historisk bild när 71.bataljon har landstigit i Riga och tas emot av den kanadensiska brigadchefen.

Ansvarar för Sveriges markstridsstyrkor i Baltikum – och formar framtidens markstridskrafter

När 71. bataljon från Södra skånska regementet i januari 2025 landsteg i Riga, Lettland, skrevs svensk försvarshistoria. För första gången deltog ett svenskt markförband i en Natoinsats som fullvärdig medlem, integrerat i den multinationella brigaden i Lettland, ledd av Kanada och bestående av totalt 14 nationer. Trots att Sverige bara varit medlem i alliansen i knappt ett år stod ett kvalificerat svenskt mekaniserat förband redo på Baltikums jord.

Den reducerade bataljonen genomförde sex intensiva månader av övningar i både Lettland och Estland, där samordning med allierade enheter gav värdefulla erfarenheter, från gemensamma procedurer till multinationell eldledning. Resultaten var inte bara operativa, de var prestigefyllda. I Nato-tävlingen Iron Spear tog Sverige förstaplatsen i stridsfordonsmomentet och en tredjeplats i stridsvagnsmomentet. Förbandets prestation bekräftade något som redan var känt internt, svenska soldater, system och metoder håller hög internationell standard.

Lärdomar från Baltikum och Ukraina

Erfarenheterna från insatsen visar tydligt var svensk förmåga är stark, men också var anpassningar behövs. Skillnader i ledningsstödsystem, logistiska rutiner och Nato-standarder har visat att interoperabilitet inte är en teori, det är en praktisk vardagsfråga som ständigt måste övas och förbättras. Parallellt vävs lärdomarna från Ukraina in i utbildningen vid P 7 och i förberedelserna inför nästa rotationsstyrka. Det moderna slagfältet har blivit transparent. Drönare, sensorer,

AI-stödd måluttågning och bekämpning på djupet är nu norm, inte undantag. Striden avgörs inte bara av volym utan av tempo, datadelning, förmåga att sprida sig, skydd, samt uthållig logistik.

Ukraina har även visat att det inte längre är möjligt att luta sig mot långsam centralisering. Enheter måste kunna fatta kvalificerade beslut snabbt och ofta under störda förhållanden. Det är denna kombination; decentraliserad uppdrags-taktik, snabb teknikanpassning och robusta redundanta system som nu byggs in i utbildningen av såväl värnpliktiga, anställda soldater som i repetitionsutbildningarna av tidigare utbildade förband.

En värnpliktig på P 7 utbildas i drönarteknik. Soldaten bär ett par glasögon som är kopplade till en FPV-drönare, First-Person View Drönare.

Värnplikt och repetitionsutbildning fundamentet i 7. mekaniserade brigaden

Uppbyggnaden av 7. mekaniserade brigaden fortsätter samtidigt i snabb takt, och här är värnpliktssystemet avgörande. De värnpliktiga utgör grunden för bemanningen av framtida bataljoner och brigadkompanier, men är också en viktig rekryteringsbas för specialistofficerare, officerare och anställda soldater.

Stridsvagns 122 med kamofluagenät från SAAB Barracuda. Bilden är från övningen Hedgehog som var Estlands största försvarsmaktsövning sedan deras självständighet.

Stridsfordon 9040 och stridsvagn 122. Förberedelser inför övningen Hedgehog i Estland.

Pansarterrängbil 360 är ett fordon med hög mobilitet som snabbt kan ta sig långa sträckor.

Repetitionsutbildningarna spelar en minst lika viktig roll. När tidigare utbildade soldater återkallas för att öva större förband skapas det som utgör varje brigads kärna: samträning, samordning och förmågan att fungera ihop under tidspress och stridslänkande förhållanden. Det är just kombinationen av nya och erfarna soldater som bygger robusthet, tempo och hög krigsduglighet.

Men att bygga en brigad innebär långt mer än att utbilda personal. Infrastruktur, materiel, teknik och personalförsörjning måste utvecklas parallellt. Nya kaserner, större verkstadsresurser, moderna förråd, digitala system och ny materiel måste på plats i rätt ordning för att brigaden ska fungera som ett system. Därför pågår ett omfattande arbete med förbandets infrastruktur på samtliga övnings- och skjutfält. Förmåga är summan av alla delar och alla delar måste utvecklas samtidigt.

Teknikskifte med 7. mekaniserade brigaden

Samtidigt har 7. mekaniserade brigaden fått ett unikt uppdrag av Arméstaben: att experimentera fram framtidens brigadledning. Uppdraget bygger på insikten att tempo på stridsfältet och förmågan att fatta beslut snabbare än fienden är avgörande för överlevnad.

Experimentet baseras på en slutsats som teknikutvecklingen går betydligt snabbare civilt än militärt, att rymddomänen gjort slagfältet transparent och att stora städer med lång beslutsrycka blivit allt mer sårbara.

I stället för att utveckla nya system från grunden testar brigaden kommersiell teknik, dual-use, sådant som redan finns på marknaden, beprövat och tillgängligt:

- sensorer
 - molnbaserade analysverktyg
 - AI-stöd för beslutsfattande
 - 5G, wifi och satellitlänkar
 - digitala kartor och civila applikationer med dual-use
- Allt detta integreras i en struktur där brigadstaben delas i två delar:
- en främre ledning nära striden, fokuserad på tempo, beslut och manöver
 - en bakre ledning som hanterar ISR, bekämpning och uthållighet. Den bakre ledningen ska klara av att leda på stora avstånd.

Målet är att halvera staben, halvera ledtiderna och fördubbla effekten, samtidigt som systemen blir mer spridda, robusta och svårare för fienden att slå ut.

Detta är ett paradigmskifte som ligger nära utvecklingen i Ukraina, USA och flera Nato-länder. Brigaden bygger inte bara teknik den bygger ett helt nytt sätt att tänka kring ledning, tempo och uthållighet.

Övningsverksamheten i Skåne ökar kraftigt

Skåne kommer de kommande åren att märka av regementets expansion. Utbyggnaden av 7. brigaden kräver fler och större övningar på allt från plutons- till brigadnivå. Med Sveriges medlemskap i Nato tillkommer dessutom fler internationella övningar, där skånska övningsfält och skjutfält får en central roll.

Bild från brigadstabens nya ledningstrailer. Fylld med modern teknik som gör informationshanteringen enklare och snabbare. Den här ledningsplatsen kan befinna sig långt borta från fronten. Bildtext och fotograf Marcus Nilsson/Försvarsmakten .

Det försämrade omvärldsläget gör också att Försvarsmakten måste hålla en högre beredskap än tidigare. Regelbunden övning är en del att upprätthålla en hög beredskap. Resultatet blir fler övningar, fler förband i rörelse och högre intensitet i verksamheten. Allt med målet att förbanden ska vara snabbt gripbara och väl samövade när situationen kräver det.

En brigad som ständigt utvecklas

Erfarenheterna från Lettland, de smärtsamma men viktiga lärdomarna från Ukraina, den systematiska värnplikts- och övningsverksamhet samt experimentet med framtidens brigadledning pekar alla åt samma håll:

Södra skånska regementet bygger en brigad som inte bara är stark, den är lärande och utvecklas ständigt, den slår snabbare och hårdare än fienden.

NY REGEMENTSCHEF VID P7

av Peter Rosberg

Den 15 januari var det dags för C P7, Överste Lennart Widerström, att lämna över chefskapet över regementet till den nya chefen, Överste Annelie Olausson. Lennart gick vidare och tillträdde som chef över Markstridsskolan (MSS) i Kvarn/Skövde. Ceremonin på P7 inleddes med en gemensam lunch på mässen där armèchefen Generalmajor Jonny Lindfors avtackade avgående chef och hälsade Överste Olausson välkommen till förbandet.

Ceremonin avslutades med att förbandet i sin helhet ställde upp på uppställningsplatsen och den nya Chefen P7 tog emot förbandets anställda personal (befäl och soldater) med tillhörande musikkår och inbjudna gäster. Skånska Dragonererna deltog med vårt standar och representanter från kamratföreningen (Peter Rosberg och Lennart Johansson).

Kamratföreningen representerades av Lennart Johansson och Peter Rosberg

Överste Annelie Olausson och kamratföreningens ordförande Peter Rosberg.

Avgående regementschef Överste Lennart Widerströms avbild presenteras i samband med avtackningen.

Armèchefen Generalmajor Lindfors välkomnade tillträdande regementschef Överste Olausson till förbandet.

KAMRATFÖRENINGENS ÅRSMÖTE 2025-03-08

av Mats Tjernell

På sidan två i denna tidning hittar ni som vanligt kallelsen till nästkommande årsmöte. På bilden till höger ser ni kallesen från 1947.

Nåja - Vi hade varken parad, konsert eller stridsövning men muntra återseenden och en härlig gemensam middag med traditionsenlig "smörgåstårta på två vis" var gott nog när vi nu åter var tillbaka i seniorens lokaler.

I sedvanlig ordning samlade mötet en större efterupp främst bestående av så kallade "ynglingar" som tog tillfället i akt att hälsa på biskopen.

Tillbaka i Seniorens för årsmöte ändamålsenliga lokaler.

I förgrunden till vänster Magnus Ugge och Björn Persson, till höger Magnus Avramidis och Mikael Olsson.

Längst fram till vänster Jens Rickard och Jan Petersson, till höger Roger Joelsson och Ola Silver.

Den muntra efterpatrullen runt bordet från vänster Mikael Olsson, Magnus Strömblad, John Palmkvist, Peter Servin, Mikael Sjunnesson, Ola Silver, Roger Joelsson och Ove Jöraas. Framryckandes i bakgrunden - Lennart Johansson.

Många avrundade kvällen med en uppenbarelse.

DAGOFFICEREN

av Thore Pettersson och Mats Tjernell

Tjänsten som dagofficer roterade mellan regementets hemmavarande kaptener. Oftast gick man "dagare" måndag till fredag eller fredag till måndag. Man var inte som titeln låter enbart i tjänst dagtid utan det var en befattning man oftast hade dygnet runt. I orostider kan det vara tungt att vara ansvarig dygnet runt så därför använder man ibland begrepp som vakthavande officer eller nattofficer när förhållandena kräver avlösning under dygnet.

Dagofficeren ansvarade för ordning och säkerhet på regementsområdet och hanterade incidenter, larm eller olyckor under tjänstgöringstiden. På kvällar och helger kontrollerades ordningen på kompanierna genom visitationer och stickprovskontroller.

Var befann sig dagofficeren? Under garnisonens sista tio år hade "dagaren" sitt rum i vaktens lokaler. Men innan dess huserade dagofficeren i kanslihuset - första dörren in till vänster efter entrén. Utanför "dagarens" rum i kanslihuset kunde man finna vägvisaren på bilden till höger.

Är det någon av läsarna som kan svara på frågorna:

Vem var regementets förste -och vem var regementets siste dagofficer under Hässleholmseran?

Kasernvakten P2. Vaktchef Lt Stefan "Sippa" Håkansson och regementsdagbefälet Kn Lars Milefalk.

MED SKIFTNYCKELSOLDATER I FÄLT

Detta är ett utdrag ur ett reportage som var infört i tidningen MOTOR, 9 dec. 1944, Nr 48. Verkst. dir. o. utgivare: Oscar Björklund. Redaktionschef Tage Ekstedt. Lösnummerpris 35 öre. Reportaget beskriver reparationsvägarna som då skulle övas. /Red

Med skiftnyckelsoldater i fält.

Tross, träng och tyg brukar i vanliga fall inte få spela hjälterollerna på den stora krigsteatern. Snarare har väl underhållstjänstens uppgift kunnat förliknas vid scenarbetarnas osjälviska insats bakom kulisserna, medan de direkt stridande förbanden utfört de applåderande synliga bravadnumren i spelet. Men för en gångs skull har rollerna förbytts. Infanteri, artilleri och pansartrupp har under novemberruskets stora fälttjänstövning i den skånska snapphanebygden hänvisats till statistrollerna. Tross, träng och tyg har däremot tilldelats huvuduppgifterna. Och som de deltagande mannarna i underhållstjänstens stora krigsspel är mest motorgubbar, ska vi låta vår utsände "krigskorrespondent" skildra det hela så pass utförligt den militära sekretessen medgiver och utrymmet tillåter.

Det moderna kriget bjuder ju inte på en front i egentlig mening. Den obrutna skyttegravslinjen från förra kriget har inte någon motsvarighet nu. En pansarkil slås in på ett avsnitt, en avreglingsoperation pågår i ett annat, och på andra håll kan de stridande parternas förband ha blandat sig med varandra, så att man endast med svårighet kan avgöra hur läget ligger till. Så är det också här under denna manöver. Men såvitt vi kan förstå rör det sig om en förutsättning för övningen, som säger att fienden kommit från kusten och är på väg inåt landet, allt medan landsättning av flygburna trupper och fallskärmstrupper gjort läget ännu mer förvirrat.

Om det skulle finnas någon påtaglig frontsträckning skulle den väl närmast följa Nävlingeåsens sträckning, ungefär linjen Kristianstad - Hässleholm. Inga truppkolonner ses emellertid på vägarna och inga kanoner dundrar på avstånd. Själva fronten existerar inte den här gången annat än i förutsättningarna och i form av en del till partisaner förvandlade

Där Snapphanarna en gång höll till — på den gamla gästgivargården i Broby — har nu samlats generaler, överstar och andra förnämiteder från alla försvarsgrenar, som kommit för att studera den första svenska reparationstjänstmanövern.

skolförband.

Men på Vinslövs gården har vi vad som skall ersätta frontarbetets maskinkrossning.

Den verkliga bilkyrkogården

I oändliga rader har man samlat mycket av skrotbilar och annat trasig materiel svenska armén har kunnat avvara. Man har med flit sedan månader tillbaka låtit bli att reparera bilar, kanoner, kulsprutor och "flugsmällor" och annan rekvisita. Här finns bilvrak som egentligen borde skrotas, bilar som har motorerna fördärvade så att helrenovering blir av nö-

Bil vid bil så långt ögat kan se har vi i den militära bilkyrkogården på Vinslövs gårde. Blott få av dessa vagnar kan förflyttas för egen maskin — det gäller för reparationstjänsten att snarast möjligt få dem körklara.

den, bilar som bara har till det yttre osynliga småskador. Vad det är för fel på dem syns ju inte alltid utanpå. det är det som "rep"-förbanden ska komma underfund med och sedan under fullt fältmässiga förhållanden ta itu med.

Från den här bilkyrkogården skickas vraken bakåt i den takt som övningsledningen räknat ut — ungefär som motsvarar vad som blir fördärvat under stridens gång.

60 km/tim max fart

Från denna plats, som alltså ska föreställa frontlinjen, åker vi bakåt i en av stabsbilarna på vilken en blå vimpel med ordet press på ska skydda oss från posters ingripande, partisaners överfall och annan världens ondska. Bilen är en utmobiliserad stackare, som stått i flera år i en trängkärs lager någonstans och nu klargjorts på 24 timmars varsel av en för ändamålet inkallad chaufför. Vindrutetorkaren krånglar redan i början,

den "fixas" fältmässigt av en vpl korpral vid första reparationsställe vi träffar på. Längre fram krånglar dörrlåset och det måste vi ha en furir till på nästföljande reparationsställe. Senare på dagen tappar vi ljuddämparen och omsider får vi tjuvluft i grytan så att den strålar som en jättestor babordslanterna framemot mörkningen. Men det behöver vi en etappgrupps resurser för att klara ut. På vindrutan till vår stabsbil står anslaget att högsta tillåtna hastighet är 60 km/t. Militärens gengasbilar får inte köra fortare. Risken att man för övrigt ska komma upp i stort högre fart med kolgas är eljest försvinnande liten. Gengas är sengas, det kan inte hjälpas. Det märker man bäst när man sitter sex stycken i en förlängd vagn av droskformat med en motor som ger 50 procent av 80 kataloghästar. Destillatdrivna småvagnar "blåser förbi" oss på vägarna.

Förbandets verkstadstross

Bakom fronten har de stridande förbanden placerat ut sina egna underhållsorgan. Det är tross av olika slag, ammunitionstross, koktross, tälttross, drivmedelstross och reparationstross. Infanteriet, som är insatt på detta avsnitt, är cykelinfanteri och därför liknar dess reparationstross mest en cykelverkstad. Vi åker förbi och beslutar oss i stället för att närmare syna i sömmarna den verkstadstross av en plutons storlek som den självständiga motoriserade artilleridivisionen förlagt i en skog vid Hörröd väster om Hässleholm.

Hur verkstadstrossen skall vara sammansatt enligt den nya tidens ordning får vi väl inte avslöja i detalj. I stora drag är den emellertid organiserad på stab, bilreparationsgrupp, tygreparationsgrupp och drivmedelsgrupp.

Bilreparationsgruppen intresserar mest. Den består av idel bilmontörer, kunnigt folk, villigt folk, klämmigt folk. När vi kommer har man arbetat ett par dygn i ett enda forcerat tempo, praktiskt taget utan sömn och ideligen störda av eldöverfall och partisanangrepp. Visserligen har de besvärligaste fordonsskadorna skickats bakåt till fördelningens gemensamma reparationsorgan, men hela tiden har denna verkstad varit överbelastad.

Tygreparationsgruppens uppgift är att reparera kanoner, handvapen och dylik materiel. Folket här består av inkallade bänkarbetare, smeder, verktygsmakare, instrumentmakare och andra specialister.

Den rullande trossen

Den intressantaste rekvisitan är tvenne bildragna släpvagnar, enaxlade och försedda med tvillingmonterade 7.00—16" ringar. På vagn 1 finner vi en tvåcylindrig Bergmotor som driver svarv och borr, smärgel, tryckluftskompressor och elektrisk generator. När släpvagnen parkerats och satts i arbete, liknar den faktiskt en riktig välförsedd motorverkstad. Vagn 2 är av samma dimensioner men till karaktären är den en utredningsvagn. Här finns verktygsutrustning för motorreparationer och tygarbeten och all tänkbar rekvisita.

Till trossens utrustning hör vidare vagnar med reservdelar, lådor med bilmekanikerutrustning, kallvulkaniseringsutrustning (päng - metoden), svetsaggregat och alla möjliga grejor. En sådan verkstad är självförsvarande såtillvida att man har egen kocka med sig, självförsvarande så till vida att varje man arbetar med karbinen tillgänglig bredvid sig, beredd att rycka ut att likt trängsoldaten kunna göra "tjänst till fots". Dessutom är förbandet mobilt. På en halvtimme kan

man ha packat ihop och stå klar för förflyttning. Det vill då också till att få med sig de kanoner eller bilar, som stå under reparation.

Från trossen till trängen

Omedelbart intill stridsområdet är det ju de stridande förbandens egna trossorgan som sköter underhållstjänsten. Men kommer man ett styck längre tillbaka, hamnar man inom det område, där fördelningens gemensamma organ regerar. Låt oss ta ett exempel! Här har motoringenjören på artilleridivisionens verkstadstross gått igenom en bil man skickat på honom och funnit att den fordrar för många arbetstimmar för istandsättande. Den främre verkstaden skall endast avhjälpa småskador och får inte sinka sig med långtidsarbeten. Därför sätter man sig per tråd i förbindelse med fördelningens verkstadsorgan, som ligger några mil bakom, och därifrån sänder man ut en bärgningsbil för att hämta vagnen som skall repareras.

Fördelningens verkstadsplutoner är som de flesta andra fördelningsunderhållsförband uppsatta från trängen. För amatörer är det svårt att se någon större skillnad på denna pluton och den vi besökte nyss hos artilleriet. Skulle HKH kronprinsen eller någon av de fyra landshövdingarna och sex generaler som var ute och inspekterade samtidigt med oss ha ställt frågan vad vi kunde se för skillnad, hade vi svarat att vi inte sett annat än att verkstads-släpvagn 1 hos artilleristerna hade tvåmotorig vätskeskyld Berg-motor medan motsvarande vagn på trängplutonen hade en encylindrig vätskeskyld Berg-motor. Möjligen skulle man också kunna säga att svarven hos kanonjärerna var något kraftigare än hos trängarna.

Ett pansarrekompagni

De främsta verkstadsformationerna har haft en plutons storlek. Längre tillbaka har vi att vänta större enheter. Här blir kompaniet formen för verkstadsanläggningen. Och om vi skulle våga oss på en indiskret klassificering, så skulle vi våga säga att en reparationspluton i kapacitet motsvarar en bilverkstad i Norrtälje, Sunne eller Köping, medan ett reparationskompani har resurser som en bra verkstad i Göteborg eller Stockholm.

På vår väg bakåt råkar vi på det första reparationskompaniet. Det är dunder och brak och snatrande av väldiga motorer. Det hamras med grova plåtar och svetsas med jätteaggregat. Här har vi inga leksaksdoningar. Det är skånska pansarregementets verkstadskompani som slagit sig ner i skogarna vid Fjärdholm, öster om Markaryd.

Pansarreparationskompaniet består av stab, en reparationspluton, en bärgnings- och vaktpluton samt vissa reservfordon. Doningarna är tungviktsmässiga. Här finns kranar, monterade på stridsvagnschassi som kan dra upp en 22 tons stridsvagn ur diket och här finns grejor att svetsa pansarplåt med.

Främre etappgruppen

Hittills har vi sett trossens, trängens och pansarförbandets reparationsorgan, men vi åker bakåt i samma riktning som de "sönderskjutna" fordonen skickas från fronten. Vad fördelningsorganen inte velat uppehålla sig med har skickats vidare och omsides hamnat i vad som kallas främre etappgrupp. Och så har vi kommit till tygruppernas gebit.

På den tiden vi pluggade reglementen fick man lära sig att avståndet mellan fronten och främre etappgrupp skulle vara så och så många mil medan avståndet mellan främre och bakre etappgrupp skulle hålla så och så många mil. Kriget har emellertid lärt, att dylika avstånd inte kan bestämmas i en instruktionsbok. Förhållandena får avgöra sådant från fall till fall. Är det en blixtnöffensiv med genombrott slår kilarna igenom ända fram till etappområdet och då är det bra med stora avstånd. Men i andra fall är det ju en nackdel att ha för långa transportavstånd.

I detta fall träffar vi på främre etappgruppens motorreparationskompani någonstans i gränstrakterna mellan Skåne och Småland. Maskinavdelningen håller till med sina släpvagnar bland en del skjul.

Förrådet har installerat sig med sina 100.000 reservdelar och tillbehör i ortens dansbana. Fordonsreserven och bärgningsgruppen har återigen flygskyddat spritt sig bland strandskogens tallar. Hela anläggningen är väl maskerad.

Bakre etappgruppen

Både det kompani, vi nyss besökte och den storverkstad, vi nu far till, är betydligt mindre rörliga än trossen och fördelningens plutoner, som ju packa ihop sin materiel på relativt kort tid.

Här har ”bockarna” för några år sen på rekordtid med trä och betong byggt upp en hel fabrik mitt i den småländska storskogen och där residerar kompaniet.

När man kommer från mörkret ute under granarna in i denna jättesal, bländas man. Skarpt elektriskt ljus strålar emot en. Det finns traverser i taket och en maskinpark som tillåter varje tänkbar bilreparation. En bildirektör från Göteborg som här går omkring i en kaptens skepnad och varit med om byggandet, erkänner att storleksordningen närmar sig hans egen anläggning hemma i rikets andra stad.

Verkstaden har fräs, svarv, rundslip, cylinderborr, pelarbör, kallsåg, cylinderslipmaskin, press, eget elektricitetsverk, elektrisk svets, kallvulkaniseringsavdelning och gassvets. Hur många maskiner av varje slag får vi förstås inte nämna. Det typiska är att allt står permanent inomhus i motsats till främre etappgruppens maskiner, som står på fordon.

Inte heller får vi nämna hur mycket reservdelar det finns här, men om vi säger att här finns reservdelslager för alla de gångbara huvudmärkena, så må det räcka. I förrådet finns t ex inkallade en man från GM, en från Volvo och en från Ford så att man ska kunna få utnyttja sakkunskapen.

Varje bilmontör är yrkesman i det civila, och vad befälet beträffar är det idel bekanta ansikten.

Rätt man på rätt post

Man börjar nu se att militären verkligen sätter folk där de passar bäst. Överallt har vi träffat på yrkesfolk. Rätt man på rätt post har varit parollen. Motormontörer på bilreparationsgrupperna, metallarbetare på tygrevisionerna, urmakare och finmekaniker på instrumentarbetena, radiogubbar på signalrevisionerna. Det hela har sett synnerligen förtroendeingivande ut.

Att man ännu har en del svårigheter att övervinna som t ex besvärligheten att dra i fält med reservdelar till många olika bilmärken och nödvändigheten att ha verktygssatser både i tummått och millimetermått med sig, det kan tyvärr inte hjälpas.

Men den som såg hur det var ordnat 1939, och ser hur det är ordnat nu, måste bli både förvånad och imponerad. Att den svenska igelkotten har fått taggar, har vi sett förut. Men nu vet man därtill, att samma igelkott kan föra med sig ”slipsten” i fält att vässa taggarna på, och folk som känner till hur en dylik slipsten skall dras.

Bärgningsbandvagn m/42 ur P2, Småland, november 1944.

VÄRMECENTRALEN

av Thore Pettersson

Det krävs som alla förstår mer än militär personal för att hålla igång verksamheten på ett regemente. Här följer ett fotoreportage från P2 värmecentral från den tid man eldade med kol och fram till oljans inträde. Senare byggdes en ny central mitt emot gamla CUT (Central utrustning tygmateriel)

Maskinförman Gösta Gårdman vid cirkulationspumpen, blev senare maskinchef. Gift med Tyra Gårdman.

Nils Erik Hejman. Avläser värdena på pumparna. I bakgrunden oljebrännarna.

Ernst Jönsson maskinchef. Far till Carin Bengtsson på redovisningen.

F.v. Karl Andersson värmeskötare och Sture Sanden 1:e maskinist.

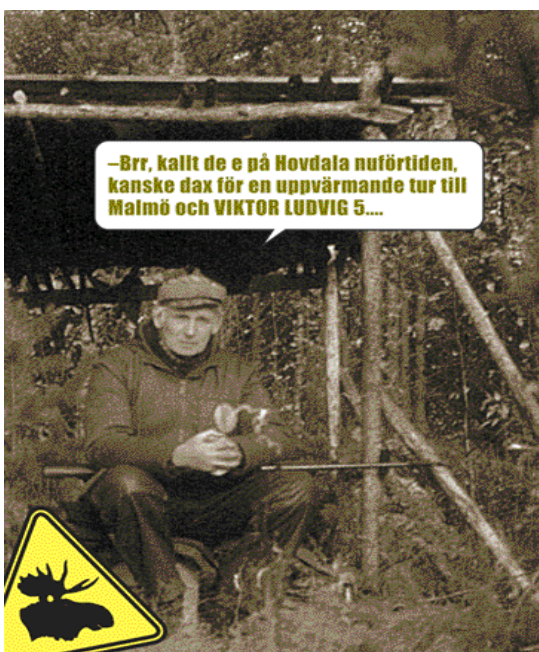

Teckning av Börje Tregge. (Börje var sergeant vid regementet då han ritade denna teckning som vi finner har en satirisk koppling till dåvarande värmecentralen? - Red) Teckningen har återfunnits på museet i Hässleholm.

Maskinpersonal T4-P2 1985-02-04. Stående f.v. Erik Jansson, Per Persson, Hans Liljedahl, Bo Anersson, Kurt Andersson (Ravlunda), Berne Fransson, Bo Larsson och Lars Jönsson. Knästående f.v. Ingvar Torkelsson, Ingvar Levin, Lennart Håkansson, Agardh Sjöström, Torsten Eriksson och drifttekniker Jan Persson.

Till höger: Ugnarna som värmd regementet var placerade i källarplanet. 1965 var det 5 st koleldade pannor, efter ombyggnad blev det 2 st oljepannor, 1 st kolpanna och 2 st ångpannor för leverans till köket (24 timmar).

Moosehead Bar & Restaurang | Lilla Torg 1 | 040-12 04 23 | www.moosehead.se

Före detta värmecentralen i november 2025.

REGEEMENTES HISTORIA GENOM K AMRATFÖRENINGARNA FORTSÄTTER

av Lennart Hägg

I förra numret fanns en bild och vår regementshistoria genom kamratföreningarna och dess nålar. Då var där framför allt en nål som saknades dessutom var inte alla i samma format. Tack vare Hans Grönqvist och Björn Persson har vi nu ett komplett set av kamratföreningsnålarna. Sedan visar det sig att några kamratföreningar har både nålar i guld och silver. Längst till vänster finns nu Skånska husarregementets kamratföreningsnål, därefter kommer Skånska Dragonregementets och bredvid den Kronprinsens Husarregementets kamratförening. Den sistnämnda är en nål i förgyllt sil-

ver och är tillverkad 1933. Därefter de tre sammanslagna regementena, Skånska Kavalleriregementet K2, vars kamratföreningsnål visar de tre anregementenas standar. Sedan Skånska Pansarregementets med K 6 Livskvadrans standar i tornet som anlades efter kamratföreningens bildande 1947 och vid sidan om den återuppsatta Skånska Kavalleriregementet nål med de två husarstandaren. Lägst till höger kamratföreningens nuvarande nål. Högst upp Pansartruppernas nål men det finns en modernare med pansarnäven. Jakten går vidare!

Officerarna vid Skånska Dragonregementet K6 hade en egen kamratförening, K VI och detta är deras nål. Gjord av silver och tillverkad 1962. Det var de som ägde silverpukorna och som sedan skänkte dem till officerskåren på P2.

PaperMoney Online

Hela världens sedlar till lågpris i vår webbutik
- snabbt och portofritt hem i brevlådan.
Välkommen!

www.papermoney.se

Värderar och köper svenska och utländska mynt.

Kontakta Bertil Nilsson 070502823

Trött på fel rekryteringar?

Vi hittar rätt person – snabbt, träffsäkert och utan krångel.
Hos EnRival får du rekrytering som faktiskt levererar.

Vi förstår din verksamhet, hittar rätt kandidater och sparar
dig både tid och pengar.
Snabbt. Enkelt. Träffsäkert.

📧 marie.sandvall@enrival.se
☎ +46 704 532 270

EnRival
●●●●●●●●●●
Vi skapar möjligheter

UNDRET VID WISLA 1920

- LENINS MISSLYCKADE ERÖVRING AV EUROPA-

av Bengt Ekorn

"En framtidsföreställning som är frikopplad från historisk erinran är illusorisk och innebär att det handlande som den vägleder saknar mark under fötterna. Bara ett framtidsperspektiv som vilar på en genomarbetad erfarenhet av det förflutna och därmed historiskt välgrundat ger hopp om framgång"

Jörn Rüsen

Polsk propagandaaffisch. Rubrik: Det bolsjevickiska monstret. Undertext: Se! Den nya tve tungade och tve hövdade dödshästen från Moskva träder fram. Men polackerna står inte handfallna. Denna häst mötte döden i Wislas böljor.

I Polen vet varje skolbarn att på Jungfru Marie Himmelsfärdsdag (katolsk tradition och de polska väpnade styrkornas dag) den 15 augusti 1920 räddades Europa från ett fruktansvärt öde och sedan 1994 är denna dag helgdag i Polen.

Situationen är prekär den 5 augusti 1920, full panik råder i den polska huvudstaden Warszawa. Som förslag redovisade den franske generalmajoren Maxime Weygand, från den interallierade delegationen, en stridsplan för att rädda situationen för den polska överbefälhavaren Josef Pilsudski. I delegationen ingick också den unge majoren Charles de Gaulle. De bolsjevickiska arméerna stod nu bara någon mil från den polska huvudstaden. Weygand ville formera en kraftfull styrka, vilket skulle stabilisera fronten och göra det möj-

ligt för motanfall. Planen var dock enligt Pilsudski inte genomförbar i det rådande läget. Natten till den 5 augusti stängde han in sig i ett rum i Belvederepalatset i Warszawa. Under sitt bedömande för det kommande slaget kom han att tänka på ett yttrande från Napoleon - en general före ett slag är i samma tillstånd som en kvinna i barnsäng (Zamoyski 2010).

Vissa viktiga historiska händelser tenderar att förpassas till glömskans dunkla valv. Varför förhåller det sig så? Vilka faktorer styr våra val av historia som ska framhållas eller förträngas, medvetet eller omedvetet? Är det människans begränsade mentala förmåga, vårt utbildningssystem, massmedia eller politiska institutioner som påverkar och styr? Enligt min uppfattning har fortsättningskriget i Östeuropa efter första världskriget hamnat i historieskugga. En specifik händelse som särskilt fångat mitt intresse är det avgörande slaget utanför Warszawa den 15 augusti 1920, även betecknat "Undret vid Wisla". Ett slag som av vissa historiker anses vara ett av de viktigaste slagen i Europas historia, då det hindrade en tidig bolsjevickisk expansion västerut och kanske även i förlängningen ett nytt världskrig. Det område där striderna främst utkämpades var i östra Centraleuropa mellan floderna Elbe och Dnjepr.

Östeuropa efter första världskriget

Fredsfördraget efter första världskriget innebar att Polen återuppstod och Tyskland inte längre fick en gemensam gräns med Ryssland. Målsättningen var att försäkra sig om en bestående fred i Europa. Tyskland skulle inte längre kunna expandera på andra staters bekostnad.

Konflikten mellan Ryssland och Polen har en lång historia. Kampen handlade om de vitryska och ukrainska områdena som låg mellan länderna. Konflikten utmynnade för Polens räkning i att dess territorium under 1700-talet delades mellan Ryssland, Preussen och Österrike. Delningen fick till följd att Preussen och Ryssland fick en gemensam gräns. Gränsen blev 1871 gräns mellan Tyskland och Ryssland.

Lenin hade efter sin statskupp 1917 behov av att köpa sig tid för att kunna befästa sin makt över Råds-Ryssland och ingick därför ett fredsavtal, Brest-Litovsk avtalet, 1918 med Tyskland. Fredsförhandlingens genomförande och former anses av vissa forskare vara urmodern till nutida fredsförhandlingar (Chernev 2019). Fredskonferensen varade från december 1917 till mars 1918 mellan centralmakterna (Tyskland, Österrike-Ungern, Ottomanska riket, Bulgarien) och bolsjevickiska Råds-Ryssland samt Ukraina. Den bolsjevickiska rådsregimen antog 1917 namnet Sovjetskaja Rossija (härstammar från det ryska ordet för råd *sovjet*). Vid årsskiftet 1922–1923 ändrades namnet till Sovjetunionen som senare upplöstes 1991.

Det första fredsavtalet upprättades mellan centralmakterna och Ukraina den 9 februari 1917 och det andra avtalet slöts mellan centralmakterna och det bolsjevickiska Råds-Ryssland den 3 mars 1918. Under den våldsamma tiden mellan 1917 och 1923, trots att fredsavtalen inte blev långlivade

och haft en underskattad roll i 1920-talets europeiska historia, kom konferensen att få en framträdande roll i den sammanhängande process i fredsskapande som bestod av revolution, imperiekollaps och nationsskapande inom det multi-etniska området i centrala Östeuropa (Chernev 2019). Enligt Lenin var fredskonferensen ett misslyckande, men övertygade det bolsjevikiska partiet om en framtida doktrin ”När fienden är övermäktig är det klokt att i god ordning gå till reträtt för att skapa sig tid för en ny motoffensiv” (Svenska Dagbladet 1920). Denna doktrin synes alltjämt vara gällande i den ryska själen.

En fråga jag har ställt mig är hur det bolsjevikiska partiet kunde finansiera sin omfattande subversiva verksamhet. Partiet genomförde bland annat bankrån för att erhålla likvida medel för sin verksamhet, men fanns en större aktör bakom? Tysklands stora problem var tvåfrontskriget. För att frigöra trupper för en storoffensiv i väst var huvudmålet att avsluta kriget i öst. Den tyska regeringen hade redan 1915 utbetalat stora summor till Lenin för att uppnå ett slut på problemet (Abrahamsson 2017). De hemliga pengarna smugglades via Köpenhamn genom bulvaner till det bolsjevikiska partiet för att användas till att skapa så mycket kaos som möjligt i Ryssland. Det föreligger bevis för Tysklands inblandning och två år efter pengarna hade utbetalats till Lenins verksamhet störtades tsaren. Enligt obekräftade uppgifter uppgick den totala summan till 70 miljoner mark, vissa källor gör gällande ännu högre summor. Dessa uppgifter har konsekvent förnekats av vänsterhistoriker (Abrahamsson 2017).

Tyskland dominerade de baltiska provinserna, Litauen, delar av Polen som var ockuperade, Vitryssland och Ukraina. När sedan Tyskland och Österrike-Ungern kollapsade blev dessa territorier i stort sätt herrelösa. I turbulensen förklarade sig Polen självständigt. Polen som nu erhållit sin självständighet efter nästan hundra år, var inte redo att uppges denna återfunna frihet. Polen präglades av en stark katolicism och med en patriotism som gränsade till en religiös övertygelse. Denna kombination var immun mot den bolsjevikiska propagandan (Zamoyski 2010). Det polska kommunistpartiet hade ett obetydligt inflytande inom det agrara Polen.

Sommaren 1920 inledde en bolsjevikisk armé en invasion av Polen som ett svar på Polens anfall i april. Målet för Lenin var att utlösa en revolution i Tyskland. När Polen var besegrat skulle landet användas som en språngbräda för att sprida kommunismen till övriga europeiska stater och införa ett bolsjevikiskt styrelseskick. Lenins uppfattning var att om den polska armén förintades så sattes Versaillesfreden ur spel (Fuller 2003).

Västeuropa efter första världskriget

Freden i Versailles den 28 juni 1919, mellan på ena sidan Storbritannien, Frankrike, USA och dess allierade och på andra sidan det besegrade Tyskland, förändrade den europeiska kartan. Tyskland belades inte bara med ett gigantiskt skadestånd utan fick nya gränser att förhålla sig till. Kriget hade förbrukat en stor del av en generations män. Misstron mot etablissemangen, som var ansvarigt för kriget, hade lågt anseende inom stora delar av samhället. Det dröjde inte länge förrän Versaillesfreden hotades av upplösning.

Det dåtida politiska läget i Västeuropa var präglat av stor

social oro och med svaga demokratiska institutioner. I Tyskland kan den politiska situationen beskrivas som högljudd, våldsam och med prägling av social oro (Larsson 2024). Weimarrepublikens historia kan indelas i tre faser - perioden 1918–23 och 1929–33 vilka präglades av politisk instabilitet och ekonomisk kris. Under åren mellan 1924 och 1929 rådde däremot relativ ordning och politisk stabilitet. Komplexiteten kan avspeglas den 9 november 1918 då socialdemokraten Friedrich Ebert utropade den tyska republiken. Den kommunistiska sidan med Karl Liebknecht utropade på sin sida då en annan version av en ny tysk republik, efter Lenins bolsjevikiska modell med proletariats diktatur. Liebknecht tillsammans med Rosa Luxemburg (chefredaktör för tidskriften ”Rote Fahne”) ledde det socialistiska ”Spartacusförbundet”. Den 5 januari 1919 i Berlin utbröt det som i historien kom att benämnas ”Spartakistupproret”. Både Liebknecht och Luxemburg fängslades senare och avrättades. De har idag ikonstatus inom den socialistiska rörelsen.

Upproret slogs ner blodigt och här grundlades det hat och fientlighet mellan socialdemokraterna och kommunisterna som i förlängningen ledde till att Adolf Hitler på laglig väg kunde nå målet att bli rikskansler. Under två riksdagsval 1923 röstade nästan 40 % på nazistpartiet, 15 % på kommunistpartiet och 6 % på ultrahögern. I den parlamentariska oreda som uppstår installeras Hitler, med hjälp av borgerliga partier, som rikskansler i januari 1933. Efter riksdagshusbranden införs undantagstillstånd och när president Hindenburg avlider i augusti 1934 tar Hitler över hans ämbete. Hitler börjar benämna sig Führer och den tyska demokratin är nu definitivt avskaffad.

I Bayern upprättades under våren 1919 en rådsrepublik. Regeringen i Berlin beslutade att denna skulle krossas, uppgörelsen blev blodig med många dödsoffer. I mars 1920 försökte försvarsministern upplösa frikårsförbanden vilket fick till följd att Wolfgang Kapp (grundare av nationalistpartiet Deutsche Vaterlandspartei) förklarade regeringen upplöst och utropade sig till rikskansler. Men då Kapp inte hade arméns stöd blev Kapps regeringsperiod kort. Samtidigt såg den socialistiska sidan en möjlighet i samband med oroligheterna och i Ruhrområdet beväpnade sig arbetarna ”Den röda Ruhrarmén” som omfattande 50 000 man. Även detta uppror slogs ner blodigt (Larsson 2024). Dessa händelser tog Lenin till intäkt att om Polen krossades skulle Tyskland falla som ett moget äpple, världsrevolutionen skulle nu bli verklighet. Nästa fas var revolution i Frankrike och Storbritannien.

Polens anfall i april 1920 mot Råds-Ryssland kom som en skänk från ovan till Lenin. Lenin önskade genom provokationer förmå Polen till att anfalla först. Därmed skulle Lenin kunna åberopa ett försvarskrig som täckmantel för sin revolutionära framstöt i Västeuropa. Bolsjevikisk propaganda fick hamnarbetare i London att vägra lasta fartyg med vapen till Polen. I Österrike, Tyskland och Tjeckoslovakien vägrade arbetarna att låta krigsmateriel passera genom länderna till Polen. Det brittiska Labourpartiet publicerade en pamflett som beskrev att Storbritannien inte skulle delta på Polens sida. Tongångarna var samma inom Frankrikes arbetarrörelse. Endast Ungern kunde tänka sig stödja Polen då landet hade upplevt den kommunistiska revolutionen (Fuller 2003).

Sverige efter första världskriget

Sverige och övriga Västeuropa var under denna tid påverkade av de revolutionära strömningar som blev en konsekvens av den bolsjevikiska statskuppen 1917. Rösträttsreformer blev ett av flera medel för Sveriges regering att mildra den politiska turbulensen i landet. Sveriges regering 1920 leddes av Hjalmar Branting mellan den 10 mars och den 27 oktober. Det var den första socialdemokratiska enpartiregeringen i Sverige. Utrikesminister var Erik Palmstierna och försvars-/krigsminister var Per Albin Hansson, oppositionen var Allmänna valmansförbundet (konservativ), Sveriges socialdemokratiska vänsterparti, Bondeförbundet (centerpartiet) och Jordbrukarnas Riksförbund (parti 1915–1921).

Sverige, tillsammans med Tyskland, var de länder som idkade handel med bolsjevikregeringen. Svenska företag var bland de första att återuppta handeln med Råds-Ryssland efter statskuppen 1917 (Kragh 2014). I november 1917 öppnade Råds-Ryssland en delegation på Kaptensgatan 13 i Stockholm och där genomfördes hemliga affärsmöten. En av de mest omskrivna affärerna inträffade i maj 1920 då den bolsjevikiska regeringen undertecknade ett kontrakt för leverans av 1000 lok från verkstadsföretaget Nohab i Trollhättan, varav totalt 500 slutligen levererades. Råds-Ryssland betalade med konfiskerat tsarguld, 800 ton guld disponerades av bolsjevikerna. Tusentals europeiska företag och privatpersoner hade legitima fordringar på Råds-Ryssland. En viktig svensk aktör var bankiren Olof Aschberg (Svenska Ekonomisk Aktiebolaget) som hade goda kontakter i Moskva. Aschberg lät skeppa över de ryska guldtackorna, märkta med tsarörnen, men dessa kunde inte säljas i detta skick. Ett sätt var att smälta ner tackorna och prägla dem med svenska stämplor (Kragh 2014).

Men samtidigt med handel med bolsjevikerna var den svenska regeringen orolig för att den bolsjevikiska propagandan skulle få fotfäste i Sverige. Vilka ståndpunkter som Ententens ingående stater intar, särskilt Frankrike och England ägnades stort intresse. Frankrikes växande oro vad avser Råds-Ryssland avrapporteras från den svenska beskickningen i Paris. Det beskrivs två övergripande hotbilder – en yttre hotbild i form av en sammanslagning mellan Tyskland och Råds-Ryssland och en inre hotbild där spridning av den bolsjevikiska ideologin intar en central roll. Ententen skulle efter segern i första världskriget inte ha inlett förhandlingar med Råds-Ryssland utan försökt återställa ordningen i landet. Det uttrycks tre tänkbara vägar framåt – upprättande av små stater som avskiljer Råds-Ryssland från Europa där Ententen ska svara för säkerheten, eller bildandet av ett Stor-Polen med risk för landets önskan att återställa det förflutna alternativt understödja de kämpande antibolsjevikiska generalerna med vapen och ammunition (Riks-Krigsarkivet). Den bolsjevikiska rörelsen i Råds-Ryssland studeras och i synnerhet dess inhemska påverkan av den svenska arbetarrörelsen. I ett amerikanskt memorandum "Certian Aspects of the Bolshevik Movement in Russia" beskrivs den bolsjevikiska regeringen som att de uttrycker en önskan om fred, men i realiteten önskar de endast få tid för sitt experiment i Råds-Ryssland. Alla uttal om fred är endast taktiskt, känns detta igen idag? En annan källa i handlingen anges som stödjer denna uppfattning, är en artikel från Izvestija den 1 januari 1919 rörande den ryska attityden till fredsav-

tal. I fredsavtalet i Brest-Litovsk 1918 mellan Råds-Ryssland och Tyskland finns en artikel som anger att någon militär aktivitet inte får genomföras mot Tyskland. De närvarande ryska delegaterna dolde inte att de hade läst artikeln, men tänkte inte respektera den.

UD handling upprättad 1920-04-01 avhandlar uppbyggnaden av det kommunistiska "Huvudcentrum för förvaltningen av mellersta och norra Europa" s.k. sovjet (ryska benämning). I Stockholm var sovjeten organiserad av en svensk och en ryss. Till förfogande fanns ett antal kurirer (Riks-Krigsarkivet).

I Sverige bedrevs inhemsk underrättelsetjänst i syfte att identifiera bolsjevikiska aktivister och dess organisation. Två rapporter kan illustrera omfattningen. Biträdet GL, anställd vid Banankompaniet, har den 15 september till polisstationen inlämnat ett paket innehållande, på franska, 200 tryckta flygblad inslagna i en Göteborgstidning. Paketet upptäcktes i samband med lossning av bananer. Flygbladen var uppmaning till sjömän och hamnarbetare att blockera Danzig. Paketet hade troligen kommit i retur till Stockholm från Göteborg där de skulle spridas. I rapporten anges också det tryckeri som framställt flygbladen. Den svenske sjömannen NJ, anställd på ångaren Stockholm, arresterades den 22 juli i New York. NJ innehade vid gripandet bolsjevikisk litteratur, tidningar och diamanter. Generalstabens utrikesavdelning ger i en sammanfattande rapport, bedömning av den bolsjevikiska rörelsens framtidsutsikter i slutet av 1920 – *"Den revolutionära spridningen inom de europeiska stormakterna är i ständig tillväxt. Dock innehar rörelsen inte för närvarande tillräcklig kraft till att genomföra en våldsam omstörtning. Spridning av propaganda, främst mot Tyskland, bedöms öka i omfattning samtidigt med ett militärt tryck"* (Riks-Krigsarkivet).

Huvudaktörer

Vladimir Uljanov (Lenin) 1870–1924

Lenin var inte någon proletär. Han tillhörde överklassen, som ung undertecknande han sina brev med - Vladimir Uljanov, ärfilig adelsman (Abrahamsson 2017). Den som närmare vill studera Lenins bakgrund, liv och den "ärorika" stormningen av vinterpalatset kan med fördel läsa Kjell Albin Abrahamsson bok – *Stor var Lenin – en massmördare och hans statskupp* eller Richhard Pipes bok – *Den ryska revolutionen*. En myt som gärna omhuldas av personer på vänsterkanten är att Lenin genomförde en revolution som störtade tsaren. När Nikolaj II abdikerade i mars 1917 var Lenin sedan 17 år utomlands. Lenin befann sig i Zürich och fick informationen genom dagspressen. När hans statskupp genomfördes i oktober 1917 hade tsaren varit borta från tronen i sju månader och de första stegen mot parlamentarism och demokrati hade tagits.

Den 22 juli 1920 redogör Bertrand Russell, brittisk matematiker och filosof, sina intryck efter ett besök hos nomenklaturen i Råds-Ryssland. Lenin bodde enkelt och var oansenlig. Skrattade ofta som till början var trevligt, men övergick till att ge ett ohyggligt intryck. Den materiella historien hade gått honom i blodet och gav intryck av en människoföraktare och en intelligensaristokrat. Lenin log över böndernas situation, vars ersättning för sina produkter var värdelösa ryska papperssedlar. Fred med Ententen skulle inte vara långvarig, världs-

revolutionen kunde inte stoppas. Andra drag hos Lenin var halsstarrighet och trångt ortodox samt hade inget över för frihet (Göteborgs Handels-och-Sjöfartstidning 1920).

Lenin avled enligt vissa källor troligen i sviterna av hjärnsyfilis (Abrahamsson 2017). Lenins syster Maria har i anteckningar angivit tidpunkten för smittan till 1902 i Paris. Detta förhållande avfärdas kategoriskt av vänsterorienterade historiker och kommunister. Olika tolkningar har framförts avseende sanningshalten. Lenins blodprov som kunde påvisa syfilis hade på något egendomligt sätt försvunnit. Av de utländska läkare (fem tyska, två svenska) som mot betalning vårdade Lenin den sista tiden, ansåg huvuddelen att dödsorsaken var kopplad till sjukdomen. I gruppen av läkare ingick också ryska specialister samt observatörer från partiet (Service 2000).

Jozef Pilsudski 1867–1935 (polsk överbefälhavare 1920)

Han föddes 1867 i en lågadlig familj och blev tidigt anhängare av socialismen. Hans ungdom präglades av fängelsevistelser i ryska och tyska fängelser. År 1904 lämnade han politiken för paramilitär verksamhet. Pilsudski var inte militärt skolad från grunden. Han var en före detta ledare för Polens socialistparti med starka nationalistiska värderingar. Före första världskriget organiserade han och deltog i ett värdetransportrån mot ett tåg för att dryga ut partiets likviditet. Han var initiativtagare till att sätta upp den polska legionen, om tre brigader, som sattes in på ryska fronten på österrikisk-ungersk sida. Han önskade återuppbygga ett nytt Polen som en federation mellan Polen och Litauen (Wawrzeniuk 2016).

Åren 1914 till 1916 stred han i österrikiska armén mot Ryssland, för Polens sak inte centralmakternas. Han var kraftigt byggd, råbarkad, beslutsam och mycket populär i Polen. Pilsudski blev statsöverhuvud och högsta befälhavare. Hans premiärminister Ignacy Paderewski skötte kontakterna med de allierade då han hade fallenhet för den politiska nivån (Zamoyski 2010).

Michail Tuchatjevskij 1893–1937 (befälhavare över norra bolsjevikiska armén)

Han var 21 år gammal, slank figur, svartmuskig hy och slätt mörkt hår. Han var adlig till börd och förde sig med en naturlig elegans. År 1914 hade han som löjtnant gått in i kriget vid ett elitfotgarde. Han erhöll tapperhetsutmärkelse sex gånger under lika många månader, men togs till fånga 1915. I fängelset gav han uttryck för sin nihilism (filosofisk uppfattning - livet saknar objektiv mening, värde eller syfte) – ”Jag avskyr samtliga socialister, kristna och judar”. Han tröttnade aldrig på att läsa och diskutera Ceasars och Napoleons framgångar (Zamoyski 2010). Han utnämndes till marskalk 1935. Han var militär teoretiker och reformator inom den sovjetiska armén. Hans större bedrifter var främst att bekämpa inre uppror inom Sovjetunionen under 1920-talet. Han avrättades under Stalins utrensningar (Wawrzeniuk 2016).

Lev Borisovitj Kamenev, 1883–1936 (befälhavare över sydvästra bolsjevikiska armén)

Kamenev var en sovjetisk bolsjevikpolitiker av judisk härkomst. Han hade under åren 1922 till 1925 en viktig roll i det så kallade triumviratet tillsammans med Josef Stalin och Grigorij Zinovjev. Från 1926 tillhörde han oppositionen mot Stalin och avrättades som trotskist 1936.

Josef Stalin 1878–1953 (kommissarie för sydvästfronten)

Blev 1923 den förste generalsekreteraren i Sovjetunionens kommunistiska parti och övertog, efter Vladimir Lenins död 1924, makten över partiet, en position han bibehöll fram till sin död 1953.

Alexander Iljitj Jegorov 1883–1939 (frontchef syd)

Han genomgick krigsskolan i Kazan, men avskedades på grund av deltagande i ryska revolutionen 1905. Återinträdde i armén under första världskriget och steg till regementschef, blev medlem av Råds-Rysslands kommunistiska parti 1918 och utmärkte sig under revolutionsstriderna, marskalk av Sovjetunionen 1935. Han avsattes 1938 och föll offer för Stalins utrensningar 1939.

Semjon Budjonnyj 1883–1973 (Chef första bolsjevikiska kavalleriarmén – *Konarmia 1*)

Han var en lång, välbyggd 40 åring, med teatralisk mustasch och med ett skrävlande sätt. Han var knappt läskunnig och med ett trögtänkt, men samtidigt en född överlevare, tapper och slug. Budjonnyj hade lång tjänstgöring inom det tsarryska kavalleriet. Han anslöt sig till bolsjevikerna 1917, men ansågs som opålitlig av Trotskij. Förbandets politiske kommissarie var Kliment Vorosjilov, nära bundsförvant med den allt mer inflytelserike Josef Stalin. Våren 1920 omfattade *Konarmia 1* fyra divisioner om 18 000 man, en infanteribrigad och femtio-två fältkanoner, fem pansartåg, åtta pansarbilar och ett femtontal flygplan. Flygplanen deltog inte i de kommande striderna då piloterna flög till den polska sidan vid första bästa tillfälle (Zamoyski 2010).

Militärgeografi och stridsvärde

Pilsudskis ansåg att landområdet mellan Polen och Råds-Ryssland inte nödvändigtvis behövde tillhöra Polen, men absolut inte tillhöra Råds-Ryssland. Hans ideallösning var att bilda en demokratisk federation mellan Polen, Litauen och Ukraina.

Området är som en triangel, med den västra spetsen i Warszawa och de andra i Smolensk och Charkiv. Triangelns mittpunkt upptas av ett vidsträckt kärr-, flod- och skogsområde som kallas Prypjatträskan. Förflyttningar är därmed begränsade till två korridorer. Norra korridoren från Warszawa över Hrodna, Vilnius, Smolensk till Moskva. Den södra korridoren från Lublin, Rivne, Zjytomyr till Kiev. Det fanns få stenbelagda vägar i området, endast spår i form av sumpiga träsk och sandleder. Det enda pålitliga sättet var med järnväg. Tyskland hade dock vid sitt tillbakadragande efter kollapsen sprängt över sjutusen broar. Samband var också ett område med stora brister. Tekniken var primitiv och bröt ofta samman eller så förstördes befintliga telelinjer av fientligt kavalleri. Flyg var osäkert att delge order med då piloter ofta flög

vilse eller landande i fiendegrupperingar (Zamoyski 2010).

Ryska armén

Lenins tanke med västarmén var inte att den skulle strida sig genom Polen utan att den skulle fylla eventuella maktvakuum. Men hot fanns dock inte framför armén utan bakom. Tre vita arméer, utrustade av Ententen, hotade den bolsjevikiska statskuppen från Östersjön i väst, Sibirien i öst och Ukraina (Krim) i syd. För Lenin var det inhemska hotet större, revolutionen i väst fick vänta. Han inleder hemliga förhandlingar med Polen för att vinna tid. Förbanden avsedda mot Polen kunde härmed användas mot den framryckande vita armén från Krim under befälhavaren Denikin. Bolsjevikerna erhöll stora framgångar vid Krim och detta uppfattades av västmakterna som att bolsjevikerna hade folkets stöd. Stödet för fler ”vita” militära aktioner avtog.

Under de sista månaderna 1919 utökade Lenin antalet divisioner för anfall mot Polen från fem till tjugo. I januari framlade operationschefen i den bolsjevikiska arméns stab, Boris Sjapossnikov, en plan för ett angrepp mot Polen, preliminär anfallstidpunkt april 1920. Den 14 februari beslöt Lenin slutgiltigt att angripa Polen. Fem dagar senare bildades Västfrontbefälet (Zamoyski 2010).

Den brittiske premiärministern Lloyd George som tidigare förespråkade att bolsjevikerna skulle krossas med våld, framförde nu ett nytt modus operandi, kommunismen skulle försvinna när handel med Råds-Ryssland återupptogs. Frankrike var emot denna nya inriktning.

En förutsättning för att den bolsjevikiska statskuppen skulle kunna lyckas var att den tsarryska armén måste förintas. Det modus som användes var att systematiskt undergräva alla former av militärtjänstgöring, anstifta myteri, massmord på officerare, övertala inkallade bönder att desertera och att utnämna betrodna bolsjevik till att föra befäl över kvarvarande förband. Åtgärderna hämmade uppbyggnaden av den bolsjevikiska armén och när den ställdes mot de kontrarevolutionära styrkorna blev läget alarmerande (Zamoyski 2010). Lev Trotskij, som hade uppdraget att förnya armén, lade alla ideologiska aspekter åt sidan. Han kontaktade forna tsarofficerare som uppgraderades från ”folkets fiender” till ”specialister”. Under de två följande åren återinsatte han 48 000 tsarofficerare som befälhavare i fält och ytterligare 10 000 i administrativ tjänst. Våren 1920 utgjorde tidigare tsarofficerare 80 % av den bolsjevikiska arméns kadrer. Interna konflikter uppstod mellan tidigare befälhavare och ”specialister” på grund av avundsjuka, med mord som följd, oförmåga att leda odisciplinerade trupper och risk för desertering med hela förband till den vita sidan. Trotskijns lösning var att tilldela varje officer en politisk kommissarie. I inbördeskriget visade sig hans armé vara mer motståndskraftig och anpassningsbar än de mer traditionellt utformade vita arméerna. Ett av de viktigaste vapnen i den bolsjevikiska arsenalen var propaganda som användes i subversiva syften. Agenter användes för att skapa missnöje och spioner skickade hem underrättelser om polska förehavanden (Zamoyski 2010).

Den genomsnittlige menige i den bolsjevikiska armén var en inkallad bonde. Han förstod inte ofta vem han stred för och varför, längtade hem till sin by, var klädd i trasor, täckt av löss, led av kronisk diarré och var ständigt rädd och hungrig. Soldaten uttryckte sin rädsla genom att våldta och döda

de som han uppfattade som fiender och vanära allt han inte kunde äga. Infanteriet återanvände brittiska och franska vapen som beslagtogs från de vita förbanden.

Den bolsjevikiska arméns kavalleri hade utformats för att bekämpa kosackerna, som i stort antal hade anslutit sig till den vita sidan. De bestod av före detta kavallerister i tsararmén, avfälliga kosacker och praktiskt taget vem som helst som kunde rida en häst. Deras utrustning var mer sliten än infanteriets. Det röda kavalleriet var organiserat i stora förband, ofta helt olämpliga, och med bristande utrustning. Förbanden fick agera fritt för att kunna utnyttja uppkomna fördelar. Deras styrka låg i dess snabbriklighet och med ett rykte om sig som något slags barbariskt mongolfölje (Zamoyski 2010).

Polska armén

Den polska armén var djupt rotad i traditioner. Många polacker hade tvingats strida för någon av ockupationsmakterna under första världskriget. De präglades dock hela tiden av den fasta övertygelsen att de kämpade för sitt land. När Polen utropade sig som självständigt i november 1918 förfogades endast tre regementen, ett par kavalleriskvadroner och ett antal kadetter, totalt uppgående till 9000 man. Efterhand över tiden kom förband från frivilligkårerna från inbördeskriget i Ryssland, österrikare, ungrare, tatarer, kosacker med flera. De var yrkessoldater, studenter, bönder, aristokrater och socialister. Polen hade ingen egen vapenproduktion utan utrustade sin armé med övertagna, beslagtagna eller importerade vapen. Artilleripjäser var av skiftande nationalitet och modernitet (Zamoyski 2010). Polen hade också ett väl utvecklat nätverk av underrättelseagenter, ofta polacker som efter revolutionen var kvar i Råds-Ryssland. Polen hade utvecklat sin förmåga med ett väl fungerande underrättelsesystem som avlyssnade Råds-Rysslands radiotrafik. Sommaren 1919 hade Polen knäckt de ryska koderna och avlyssnade under början av 1920 alla radiostationer i västra Råds-Ryssland (Zamoyski 2010).

Det polska kavalleriet hade en helt annan karaktär än infanteriet. Regimentena var välutbildade och var rikligt utrustade och satte en stolthet i att utgöra elitstyrkor. Förbanden bestod av omkring 10 000 man i början av 1920, beroende på brist på hästar och att kavalleri ansågs vara omodernt. Det polska kavalleriets skicklighet med lansar gav dem en fördel gentemot det ryska kavalleriet. Det polska kavalleriet organiserade sig i mindre, väl utbildade och utrustade enheter med fasta handlingsregler (Zamoyski 2010).

Förspel till slaget vid Wisla

Den plan som Lenin godkände i januari 1920 innebar att stora styrkor skulle koncentreras på västfronten norr om Prypjaträskan. Därifrån skulle en offensiv starta mot Polen med understöd av sydvästarmén i Ukraina. Offensiven var planerad att starta i april, men försenades av att vissa styrkor fortfarande var bundna på annat håll. Pilsudski var väl medveten, om hela den bolsjevikiska armén var tillgänglig skulle Polen förlora. Därför avsåg Pilsudski själv starta en vår-offensiv i syfte att köra in en kil mellan de båda ryska fronterna.

Den polska underrättelsetjänsten hade uppsnappat att det ryska huvudanfallet skulle ske norr om träskan. Trots detta ansåg Pilsudski att ett anfall söder om träskan, främst uti-

från att våren kom tidigare i Ukraina än till Vitryssland (Belarus), innebar full operationsfrihet och innan Råds-Ryssland var klara att utlösa sitt anfall (Zamoyski 2010).

Den 25 april inledde en ukrainsk och nio polska divisioner en offensiv mot den ryska sydfronten. Planen fungerade och de polska förbanden intog Kiev den 10 maj. Dock var Pilsudski inte nöjd. Huvudsyftet var att förrinta två bolsjevikiska armégrupper inom stridsområdet. De bolsjevikiska förbanden hade lidit förluster, men hade lyckats undkomma den polska fällan.

Den militära operationen hade till del uppnått sina mål, men på den diplomatiska arenan var det polska anfallet en katastrof. Det polska anfallet framstod för omvärlden som en provocerad invasion av Råds-Ryssland. Råds-Ryssland erhöll omvärldens sympatier både utanför landet och inom landet vilket ökade bolsjevikerna legitimitet. Arbetare i många västeuropeiska länder vägrade att befatta sig med transporter av vapen till den polska armén (Fuller 2003, Zamoyski 2010).

Det bolsjevikiska motanfallet inleddes, till Polens överraskning, den 14 maj och tvingade Polen till reträtt. Tack vare fördröjningar inom den norra bolsjevikiska armén fick de polska förbanden möjlighet att dra sig tillbaka i ordnade former. Politisk kommissarie för sydvästfronten var Josef Stalin, Lenins kommissarie för nationalitetsfrågor. Den bolsjevikiska planen om att inringa och slå de polska förbanden i Kiev misslyckades. Den order som hade givits avseende denna operation hade inte följts. Stalin lyckades rentvå sig genom att förse Lenin med en förvrängd bild av händelsen och flyttade skulden från sig själv till den bolsjevikiska generalen Kamenev. I slutet av juni hade polackerna drivits tillbaka till den punkt de utgått från den 25 april (Zamoyski 2010).

Chefen för norra bolsjevikiska armén Tuchatjevskij, följde en plan som påminde om den som använts i maj, att i norra stridsområdet inringa och förrinta den polska första armén samt därefter kringgå övriga två polska arméer. Tuchatjevskij hade fått uppdraget att inta Warszawa före den 12 augusti, vilket innebar sjuttio mil på sex veckor. Tidsramen medgav inte mindre slag längs hela framryckningsvägen. Han måste slå sig fram, samma taktik hade med framgång använts mot de vita utländska arméerna, bland annat vid Krim. Han uppfattade kriget som ett ideologiskt krig och antog att den polska staten skulle falla sönder inför det ryska anfallet.

Den 3 juli lästes följande uppmaning upp vid samtliga kompanier, skvadroner, plutoner och batterier på den bolsjevikiska västfronten (Zamoyski 2010).

"Soldater i ryska armén!

Räkenskapens timme är slagen. I den besegrade polska arméns blod skall vi dränka Pilsudskis kriminella regering.

Vänd era blickar mot väst. I väst avgörs världsrevolutionens öde. Vägen till den stora världsbranden går över det vita Polens lik. Med våra bajonetter bringar vi lycka och fred till mänsklighetens slitande massor. Anfallets timme är slagen! Västerut!

Mot Vilnius, Minsk, Warszawa – framåt!"

Den polska reträtten stärkte Råds-Rysslands uppfattning att Polen var nära kollaps. Soldaterna hade fått höra att de sändes iväg för att befria de ukrainska och polska arbetarna från borgerligheten och kapitalisterna samt skulle tas emot

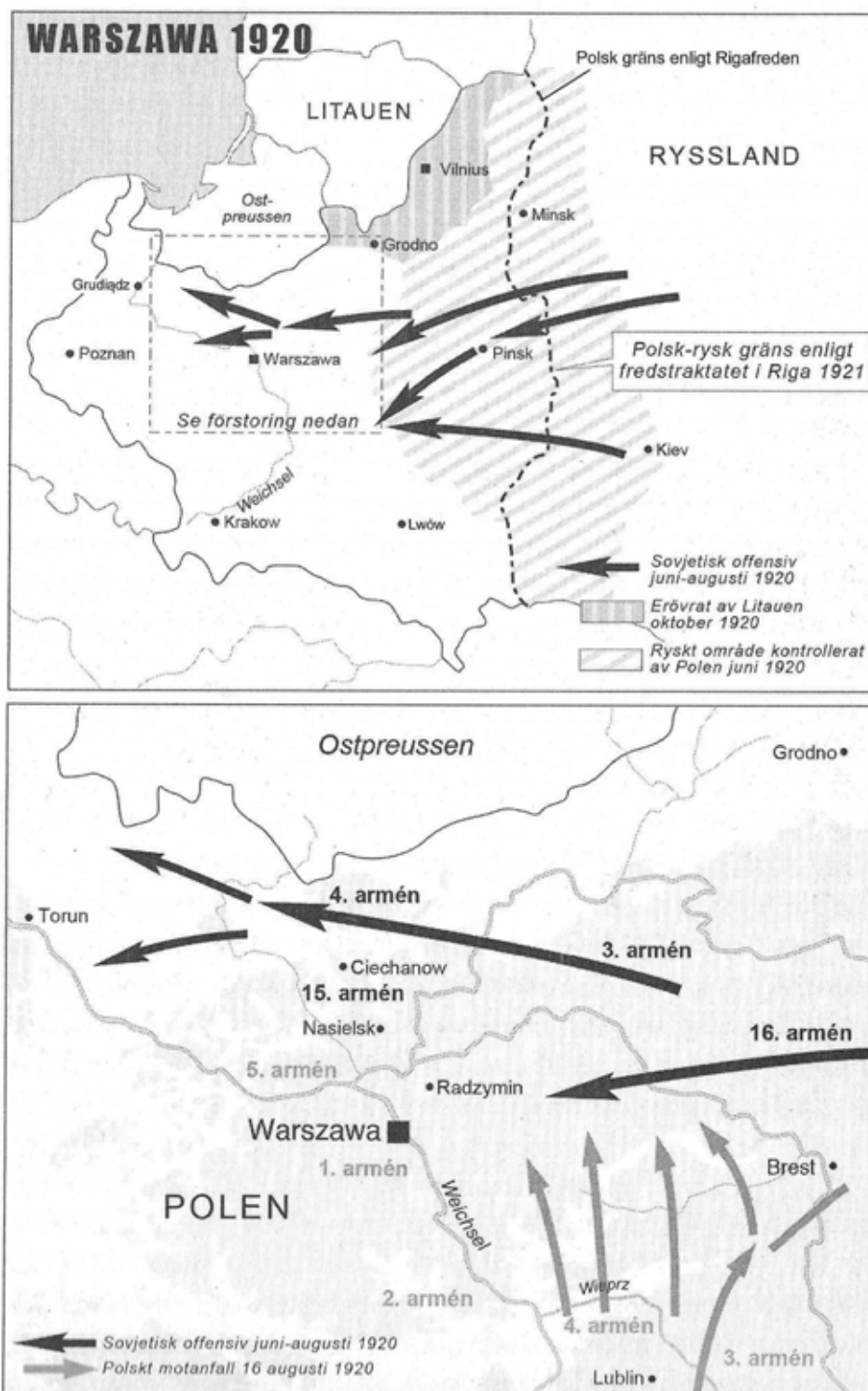
som hjältar. Dessutom skulle ett omfattande krigsbyte erhållas då de skulle framrycka genom ett land som var rikt på det "borgerliga" livets rikedom. Verkligheten var den motsatta, de bolsjevikiska förbanden ryckte fram genom trakter som under många år härjats av flera års krig. De verkliga förhållandena fick bland annat till följd att de ryska soldaterna avrättade krigsfångar, ofta för att lägga beslag på uniformer och deras kängor. Moralen var bristfällig och soldaterna plågades av olika sjukdomar (Zamoyski 2010).

Undret vid Wisla

Staden Brest fall tre veckor senare kom som en chock för polackerna, man kunde inte förstå att bolsjevikerna hade brutit igenom en front 60 mil österut och bara fyra veckor senare, utan att ha vunnit ett enda slag, stod utanför Warszawa. Det polska samhället var skräckslaget av den egna hastiga reträtten och paniken var nära. De utländska tidningarna gav uttryck för att den polska armén hade upphört att existera och de utländska militära attachéerna började att utrymma staden. Lenin hade samma uppfattning (Svenska Dagbladet 1920). Den 23 juli skapades den polska revolutionskommittén som i praktiken var en bolsjevikisk regering som skulle överta makten då Polen var besegrat (Wawrzeniuk 2016). Världsrevolutionen var inom räckvidd och Lenin föreslog Stalin en framstöt genom Rumänien, Tjeckoslovakien och Ungern i syfte att utlösa en revolution i Italien.

Verkligheten var dock inte så bra som lägeskartorna visade. Tempot innebar ett högt pris, trots framgång med logistik, anpassning av spårvidd av järnvägsspår och återuppbyggnad av sprängda broar. Tuchatjevskijs armé började känna av påfrestningarna. Svårigheter med att rekrytera nya soldater och ett växande missnöje bland soldaterna blev hämmande faktorer inför den fortsatta framryckningen. Tuchatjevskij önskade att sydvästarmén skulle avdela flankskydd söder om träskan inför anfallet mot Warszawa, men Stalin ville ha en egen framgång genom utsikten att erövra Lviv, Budapest, Wien och Rom varför ordern ignorerades att avdela förband till västarmén. Denna interna maktkamp skulle visa sig ödesdiger för drömmen om bolsjevikisk seger i Västeuropa och för världsrevolutionen. Efterhand som Tuchatjevskij framryckte norr om träskan blev hans armé allt mer utsträckt. Trots att planen för ett polskt motanfall söder om träskan hade kommit Tuchatjevskij tillhanda, då den hittats på en död polsk officer, ansåg han att det var en vilseledning, varför hotet ignorerades (Zamoyski 2010).

Västvärlden, som nu stod inför en hotande världsrevolution om Warszawa föll, hotade Råds-Ryssland om intervensering av Ententen. Risk för ett nytt världskrig var överhängande (Svenska Dagbladet 1920). Den 12 augusti gick den bolsjevikiska 3. och 16. armén till anfall mot Warszawas yttre försvar. Styrkorna var lokalt framgångsrika, men den polska fronten höll. Den 15 augusti sattes den polska motoffensiven igång mot de bolsjevikiska styrkorna utanför Warszawa för att skapa skydd för anfallet med 4. armén i nordostlig riktning mot Tuchatjevskijs bakre linjer. Den 16 augusti anföll, under direkt befäl av Puldiski, den 4. polska armén omfattande en stötgrupp om 46 000 man, sex elitinfanteridivisioner. Den totala samlade anfallsstyrkan var 120 000 man. Puldiski var förbryllad efter att ha framryckt fem mil utan att påträffa några stridande bolsjevikiska förband, förutom några

underhållsförband (Beevor 2022). Den polska framryckningen blev nu allmän längs hela fronten. De bolsjevikiska arméerna greps av panik och allmän upplösning. Tuchatjevskij fattade då det enda alternativet som stod tillbuds – allmän reträtt.

Den 25 augusti nådde det polska motanfallet den ostpreussiska gränsen och därmed var målet för motanfallet över. Efter tio dagars strid hade polackerna tagit sextiotusen fångar, 200 artilleripjäser och 1000 maskingevär. Bolsjevikiska armén hade förlorat ytterligare tjugofemtusen döda och uppskattningsvis trettio- till åttiotusen som internerats i Ostpreussen efter att förbanden hade korsat gränsen i panik

inför den framstormande polska armén (Zamoyski 2010). Av de tretton ryska divisioner som deltagit i anfall mot Warszawa och hade lyckats dra sig tillbaka var endast sju knappt stridsdugliga.

Den polska armén vände sig nu österut mot Litauen som Råds-Ryssland hade ingått förbund med. Anfallet som inleddes den 21 september överrumplade Tuchatjevskij. Polackerna var beslutna att återta så mycket land som möjligt inför ett stundande eldupphör. Inte ens det till synes obegränsade tillförseln av soldater kunde ersätta de bolsjevikiska förlusterna. Råds-Rysslands anseende i Vitryssland och Ukraina försämrades samtidigt och utlöste oro inom län-

derna. Trots revolutionen hade levnadsförhållandena inte förbättrats. Tusentals desertörer från den bolsjevikiska armén gav sig in i skogarna i hopp om egen överlevnad. Den polska armén vände sig sedan mot Kiev och införde hotet att denna skulle förena sig med den vita armén under Wrangel, som framryckte från Krim, stod den bolsjevikiska regeringen inför ett ödesval. Det enda som kunde rädda bolsjevikerna var ett stopp på striderna och en vapenvila. Det kom till stånd den 16 oktober. Den 18 mars 1921 slöts fred mellan Polen och Råds-Ryssland i Riga (Beevor 2022). Men bolsjevikerna såg inte freden som något avslut, det var en vapenvila inför en framtida kamp. År 1939 såg Sovjet sin möjlighet till revansch när de, av Hitler, erbjöds del av Polen. 1945 uppnådde Stalin mycket av det vad han och Lenin hade föresatt sig att göra år 1920. När Sovjet anföll Polen den 17 september 1939 hade Stalin lärt sig läxan från 1920. Polackerna var inte medgörliga. Därför avrättade han inte bara adelsmän, präster, landägare utan även läkare, sköterskor och veterinärer. Mer än en och en halv miljon människor försvann eller mördades genom dessa utrensningar (Schultz 2017). Mycket lite har framkommit i litteratur och dokumentärer om denna tragedi. Det tyska anfallets narrativ 1939 överskuggar all nutida historisk beskrivning, både inom media, litteratur och utbildningsväsende.

Reflektioner

Uppaktan till och kriget 1920 är kusligt lik dagens krig i Ukraina. Tillsammans med den sovjetiska invasionen av Polen den 17 september 1939 ges en bild av ryskt tänkande, förmåga och logistik som återfinns i dagens situation i Ukraina. Nytt tänkande och utveckling står inte i motsats till gammal erfarenhet, snarare kompletterar de varandra.

Min tes varför händelsen i Polen är glömd och inte har varit föremål för några omfattande studier under senare del av 1900-talet, kan ha att göra med hur det kollektiva minnet över tiden har framställts i Västeuropa. Verkligheten i efterkrigstiden var i Östeuropa mycket olik från Västeuropas. Nya länder som uppstod på grund av kriget behövde finna vägar för en ny framtid.

Kriget 1920 har märkligt nog aldrig varit föremål för djupgående studier inom den västeuropeiska militärhistoriska sidan. Det har skrivits ett otal böcker om första världskriget som många anser slutade 1918, men dessa avhandlar endast Västeuropa. Denna uppfattning är, enligt min mening, missvisande då kriget fortsatte på östfronten ända till 1923, då Polens östra gränser slutligen erkändes av de allierade makterna vid ambassadörskonferensen i Paris i mars 1923. Polens västra och södra gränser fastställdes vid Versaillesfreden den 28 juni 1919.

Varför har inte fortsättningskriget på östfronten blivit mer uppmärksammat och föremål för studier på militära utbildningar? Striderna omfattar också det sista stora kavallerislaget på den europeiska kontinenten, vid Zamość i östra Polen, väl värt att studera.

Jan Assmann, tysk egyptolog, kulturhistoriker och religionsforskare, för fram teorin att det kollektiva minnet, både det individuella och samhällets, varar i fyrtio år för att sedan tyna bort. En del av bortglömda och förträngda händelser var kanske inte av den dignitet att den specifika händelsen, oavsett utfall, hade påverkat samhällets utveckling i någon nämnvärd grad, medan andra fall gendomligt har förträngts

trots dess betydelsegrad. En annan tolkning kan vara att kulturella skillnader mellan Västeuropa och Östeuropa i värderingar och synsätt har påverkat det kollektiva minnet inom respektive område. Winston Churchill beskrev kriget i Östeuropa i sitt verk *"The World Crisis"* som det "glömda kriget".

Minnen lever och överlever genom kommunikation och om denna bryts eller förändras är konsekvensen glömska. Mänskiskan kommer endast komma ihåg det som vi kommunicerar inom aktuellt kollektivt minne. Intryck som kommuniceras måste samtidigt präglas av meningsfullhet och upplevd sanning. Minnen har också ett behov av att kunna knytas till tid och plats. Alla rumsliga sfärer för med sig en uppfattning om minnen och tillhörande en nation, som exempel i det fall individen utomlands träffar på någon okänd som talar samma språk. Intuitivt inger detta en känsla av tillhörighet och medlemskap i en för individen känd verklighet med värderingar och aktuella kollektiva minnen. Kulturellt minne driver tradition och kommunikation. Men det är inte hela bilden, inflytelser från samhället och övriga världen, påverkar genom att återskapa det förgångna, byggandet av traditioner och återblick på det som har undanhållits och förträngts. Till detta ska läggas vilken kontext och verklighet vi lever i och vilken kulturkrets som vårt kulturella minne grundas på. Händelser och traditioner måste också presenteras och repeteras för att erhålla ständig plats i det kollektiva minnet. Vissa traditioner övergår till en status av en *"kanon"* som rättesnöre, föreskrift eller påbud alternativt till en myt för specifika grupper av människor eller stater.

Dokumentation av historia ger både en möjlighet till förnyelse och till förlust. Skriftlig historia uppbär funktionen att vara en förenande faktor för individer, grupper, stater, nationer och politiskt engagemang. Ämnet historia under 1800- och 1900-talet var starkt förknippat med den framväxande makten hos de västliga staterna. I Tyskland, Frankrike, England och Amerika tenderade gällande historia att vara en förstärkning av ländernas ideologi och stat. Kollektivt minne kräver både repetition och presentation. Kanske finns här svaret på vårt ointresse av Östeuropa, såvida det inte hotar vår egen kultur. Värdering av det förflutna framstår inte som ett godtyckligt bihang, som man kan ha eller förlora, utan som en nödvändig förutsättning för historisk kunskap (Assmann 2012).

Jesper Strömbäck, professor i journalistik och politisk kommunikation, framför två teorier om hur massmedia påverkar det kollektiva minnet, nämligen dagordningsteorin och gestaltningsteorin. Politik omfattar mer än det som framförs av politiker, partier, riksdag och regeringar. Det omfattas också av alla de processer som avhandlar de förutsättningar och levnadsvillkor som samhället ska säkerställa för sina medborgare. Nyhetsmedia påverkar både direkt och indirekt åsiktsbildningen hos såväl medborgare som politiska aktörer. Indirekt påverkar nyhetsmedierna medborgarnas handlingar. Det spelar mindre roll om nyheterna som sprids är inhämtade och bearbetade av medierna själva eller som bärare för information från andra aktörer.

Strömbäck tar upp tre dimensioner av makt. Makten över beslutsfattandet som omfattar rätten att bestämma och att bestraffa, makten över dagordningen handlar om vilka saksfrågor som ska vara föremål för diskussion och eventuellt beslutsfattande och makten över tanken handlar om makten

över hur medborgaren uppfattar verkligheten innehållande normer, värderingar och självklarheter. När individen läser en tidning bestämmer vederbörande själv takten över valet av artiklar som kan vara av intresse. Det ska ställas i kontrast till nutidens medier där producenterna bestämmer innehållet. Tid för egen reflektion och bearbetning är begränsad. Ju mer uppmärksamhet en sakfråga får i ett media ju större är sannolikheten att man upplever frågan som viktig. Förhållandet kan också ses bakvänt, ju mindre en sakfråga eller händelse framställs påverkar det kollektiva minnet negativt. Dagordningsteorin påvisar att de traditionella massmedierna förfogar över ett stort inflytande på vilka frågor som upplevs som viktiga av medborgaren. Det går att urskilja tre olika dagordningar, den massmediala, den enskilda och den politiska.

Dagordningsteorin kan med fördel studeras tillsammans med gestaltningsteorin som avhandlar om hur massmedierna reproducerar och sprider olika maktcentras och ideologiers sätt att betrakta verkligheten. Att verkligheten är obegränsad i jämförelse med mediernas begränsade format, innebär att all nyhetsförmedling får karaktären av de val som enskilda journalister och redaktioner gör. Det omfattas av val av ämne, berättarperspektiv, källor och vad som ska anses vara fakta och val av ord. Medier påverkar människors uppfattning genom att presentera olika aspekter av en speglad verklighet och sprider härmed olika aktörers sätt att betrakta densamma (Strömbäck 2014).

Utifrån mina studier av tre utvalda tidningar 1920 var intresset för Östeuropa svalt efter första världskriget. Antalet artiklar var få på respektive dagordning. De viktigaste frågorna var Västeuropas interna problem efter första världskriget. Undantag var Norrskensflamman vars dagordning styrdes främst utifrån ideologiska perspektiv och fascination för den ryska statskuppen och den bolsjevikiska rörelsen. Omvärldens syn på Polen var starkt negativ fram till när de bolsjevikiska soldaterna stod utanför Warszawa. Okunskapen hos skribenterna om förhållandena i Östeuropa framgår då Ukrainas och Vitrysslands (Belarus) roll i konflikten endast bevakas sparsamt i tidningarna. Samma fenomen kan utläsas i den pågående konflikten i Ukraina. När den bolsjevikiska rörelsen växte sig allt starkare, särskilt inför hotet om ett polskt sammanbrott och hot mot en demokratisk samhällsutveckling i Tyskland samt i förlängningen överhängande risk för ett nytt världskrig, fördes den polsk-ryska konflikten högst upp på dagordningen både inom pressen och på regeringsnivå. Stödet för den polska saken blev nu den omvända. Det rådde en samklang mellan det officiella Sverige och massmedia. Gestaltningen och journalistiken präglades i respektive tidning starkt av mediets ideologiska hemvist samt vid val av källor.

Min ambition med denna artikel var att belysa en händelse som enligt min mening har drabbats av det kollektiva minnets förgångelse. Enligt vissa historiker är drabbningen vid Warszawa i augusti 1920 en av de viktigaste slagen i historien till försvar av den västliga kulturen och demokratin. Trots detta har händelsen inte fått någon framträdande plats i historieböckerna. Sverige som vara en del av den västerländska kultursfären, kan vara en förklaring till varför konflikten har blivit bortglömd och inte har någon framträdande roll i det svenska kollektiva minnet. Enligt min mening begränsas vårt geografiska intresseområde så länge vår västeuropeiska

samhällsstruktur inte upplevs som hotad – se dagens konflikt i Ukraina. Parallellerna med 1920 är för mig påfallande. I mina efterforskningar återfanns även material om det judiska kollektivets situation, frågan som ständigt kommer upp till ytan vid konflikter både i det förgångna som i nutiden. En annan aspekt är vilken historia som respektive stat vill framhålla eller förtränga. Ett nutida exempel beskrivs i Anna Grinzwieg Jacobssons artikel i Göteborgsposten 2023-01-27 om Polens dåtida nationalistiska regering, som motvilligt vill vara en väktare av minnet av förintelsen. Budskapet och det kollektiva minnet transformeras istället till att vara en berättelse av polska hjältar snarare än judiskt lidande. Ungerns nuvarande historiebeteckning om delaktighet i förintelsen är också talande. Den ungerska statens målsättning med sin historiebeteckning är att få Ungern att framstå som ett offer som var tvingad att delta i deportationer av judar. Skulden anges helt vara nazi-Tysklands.

Sedan lång tid tillbaka har det utvecklats en västeuropeisk och en östeuropeisk kultur. Utvecklingen kan spåras så långt tillbaka som antiken. François-Marie Arouet, mer känd som Voltaire, skrev 1731 en skildring "Charles XII" som handlar om vår kungs krig i Östeuropa. Ukraina beskrivs som den sämst kartlagda delen av Ryssland, vilket torde ha inneburit ett problem för vår kungs krigsplaner och förflyttningar. Östeuropa beskrivs som om ha blivit upptäckt, kartlagt, studerat och stämplat enligt den västeuropeiska standarden. Ofta var östra Europa under 1800-talet ansett som ett om-

Lloyd George: Håll er lugna bara. Vi pratade stora ord, väsnades och hotade med krig, men nu när vi se att bolsjevismen är omedelbart inpå oss, försäkrar jag er att vi inte mente något med allt vårt bråk". Satirbild Norrskensflamman 1920-08-21.

råde som återkommit ur mörkret (Wolf 1994).

Den första påtagliga skillnaden i värderingar uppstod när det romerska riket splittrades i en romersk-katolsk och en grekisk-ortodox del. Denna separation blev permanent 1054, då den ömsesidiga bannlysningen (*Öst-västliga schismen*) inträffade mellan påven Leo IX i Rom och patriarken Mickael Cerularius i Konstantinopel (Gerner 2011).

Europa kristnades från Rom, Ryssland från Bysans. Härmed omformades dessa områden i olika traditioner och hedersbegrepp. Under medeltiden utvecklades inom den romersk-katolska sfären riddaridealet, där vilseledning och överraskning allmänt ansågs bryta mot riddaridealet, även om det förekom. Inom den bysantinska och grekiska världen blev utvecklingen annorlunda. När Djingis Khan anföll in i Europa kom Ryssland under mongoliskt styre år 1240 till 1480. De ryska lydfurstarna tog intryck av den mongoliska krigskonsten enligt de principer som beskrivs i Sun Tzu:s *Krigskonsten*. Här är troligen orsaken till den annorlunda ryska och sovjetiska syn på maktutövande och behovet att bemästra konsten att vilseleda (Ulfing 2000, Gerner 2011).

Kanske är det på sin plats att skänka det polska folket en tacksamhetens tanke för deras uppoffringar när den begynnande demokratin var hotad i Västeuropa och med en stor risk för en ny världsbrand. Polen gav Västeuropa en frist om två decennier innan de västliga demokratierna åter svek Polen 1939.

Avslutningsvis - i tidigare artiklar i den Skånske Dragonen har reservofficerarnas betydelse för vårt krigsförband framställts, med all rätt. Dock saknas enligt min mening en dimension för att göra bilden komplett. Till all den militära och civila personal som under alla år gav all sin kraft, kämpade, led och frös för att skapa grunden till kanske ett av Sveriges bästa pansarförband, ödmjukhet är klädsamt ibland, vill jag framföra ett stort tack och uppskattning till alla jag har haft äran att tjänstgöra och samarbeta med.

Hjo, juni, Anno Domini 2025

Källmaterial

Abrahamsson, Kjell Albin, 2017: *Stor var Lenin – en massmördare och hans statskupp*.

Assmann, Jan, 2012: *Cultural Memory and Early civilization*.

Chernev, Borislav, 2019; *Twilight of Empire, The Brest-Litovsk conference and the remaking of east-central Europe, 1917–1918*.

Dagstidningar 1920, *Svenska Dagbladet, Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning, Norrskensflamman*.

Fuller, JFC, 2003: *De avgörande slagen del IV, Från 1870 till 1920*.

Gerner, Kristian, 2011: *Ryssland - En europeisk civilisationshistoria*.

Jacobsson, Grinzweig, Anna, 2023-01-27: *Göteborgsposten - Förintelseförvanskning har gjorts till lag i Polen*.

Kragh, Martin, 2014: *Rysslands historia, Från Alexander II till Vladimir Putin*.

Riks- och Krigsarkivet, 1920: *UD, Generalstaben, attachérapporter Berlin, London, Paris, Wien, Warszawa*.

Larsson, Olle, 2024: *Weimar-Republiken*.

Lenin, V.I, 2017: *Staten och revolutionen*.

Pipe, Richhard, 1997: *Den ryska revolutionen*.

Schultz, Artur, 2017: *Polens historia*.

Service, Robert, 2000: *Lenin A Biography*.

Strömbäck, Jesper, 2014: *Makt, medier och samhälle, En riktad introduktion till politisk kommunikation*.

Ulfing, Lars, 2000: *Den Stora Maskeraden, Sovjetrysk militär vilseledning*.

Wawrzeniuk, Piotr m.fl. 2016: *Viktiga slag i världshistorien*.

Wolf, Larry, 1994: *Inventing Eastern Europe, The Map of Civilization on the Mind of the Enlightenment*.

Zamoyski, Adam, 2010: *Warszawa 1920 - Lenins misslyckade erövring av Europa*.

KL Utbildning AB utbildar inom bland annat truck, brandfarliga ämnen och heta arbeten.

www.klutbildning.se

Välj ett krångelfritt elbolag
med 100% förnybar el från
sol, vind och vatten.

Enkla
Elbolaget

Det lönar sig att samla allt hos oss.

Bli Guldkund.

Läs mer på lansforsakringar.se

Så blir du Guldkund:

Skanna QR-koden med din mobil-
kamera och läs mer på vår webbplats.

NATIONALDAGSGRILL PÅ MÄSSEN P2 2025-06-06

av Mats Tjernell

För tredje året i rad hade vi möjligheten att fira nationaldagen på vår fina f.d officers-mäss. I år lyckades inte ens ordföranden tygla vädrets makter. Vi tvingades till improvisation och grupperade oss inomhus i källaren under måltiden. När det var dags för nationalsång skingrade sig molnen och vi rundade av en härlig eftermiddag i sann dragonanda.

Till höger: Kamratföreningens ordförande Peter Rosberg hälsar bland andra Helena Eneström Tjernell välkommen.

Ordföranden hälsar välkomna. Stående till höger Catharina Ahnell, sittandes vid bordet från vänster Kjell Pettersson, Karl-Joel Rundberg och Cleas-Göran Wilke.

Runt bordet från vänster: Louise Miram, Peter Rosberg, Catharina Ahnell, Carina Pålsson. Jan Pålsson och med ryggen mot Helena Eneström Tjernell.

Gruppering i källaren fungerade utmärkt. Ståendes till höger Thore Pettersson. Sittandes vid hitre bordet från vänster Bengt och Kristina Ekorn, Börje Persson och med ryggen mot Kjell Pettersson.

Grillmästare Bengt Heinmert med support av Rickard Hillbertz.

Standarförare Bengt Heinmert och fanförare Lennart Johansson.

SKÅNSKA DRAGONERNAS KAMRATFÖRENING I STOCKHOLM - FRÅN BÖRJAN TILL SLUT!

Av Lennart Hägg

Den 27 januari 1988 bildades Skånska Dragoners kamratförening i Stockholm vid en trevlig kväll på MHS puben vilken låg i källaren i den högra kasernen vid fd Svea Artilleriregemente.

Foto: Lennart Hägg

Innan den stora förändringens tid fanns Militärhögskolan (MHS), som idag heter Försvarshögskolan (FHS), vid Svea artilleriregementets gamla kasern på Valhallavägen. Här kan man notera att på den tiden var FHS en högre skola för Totalförsvaret där man hade kurser för bland annat de absolut högsta företagsledarna, högre chefer inom Försvarsmakten och politiker. Hade förmånen att få vara med vid ett besök på Solbacka där långa kursen genomfördes och då även på en middag efteråt och fick uppleva partiledaren för Vänsterpartiet, Gudrun Schyman hålla tal och efter middagen dansa med chefen för Astra!

Det som också fanns på MHS och som var mycket populärt var torsdagspuben som höll till i källaren på kasernen varje torsdag em/kväll. Här samlades även personal som inte tillhörde skolan utan som vill vara med i gemenskapen. En som brukade vara där regelbundet var vår gamle regementschef Björn Zickerman och det slutade många gånger med att närvarande från P2 satt vid hans bord och vi hade mycket trevligt. Vid en av dessa trevliga kvällar i januari 1988 föddes plötsligen idén att bilda en lokal kamratförening, Skånska Dragonernas kamratförening i Stockholm, för att möjliggöra fler och större sammankomster. Kvällen slutade med att protokoll fördes och så var kamratföreningen bildad. En av interimsstyrelsens första uppgifter vara att kontakta moderföreningen i Hässleholm och som väntat var reaktionen positiv. Namnlistor på i Stockholm tjänstgörande och boende Dragoner skickades upp och föreningen fick pengar för att starta upp verksamheten. Här var C P2, Stig Edgren drivande och han uppmuntrade initiativet och var med i arbetet att ta fram stadgarna.

Det blev en överraskande positiv respons och snart hade

föreningen cirka 70 medlemmar! Alla som tjänstgjort på regementet var självklart välkomna. Det första årsmötet hölls i november samma år på Militärsällskapet och 35 medlemmar var närvarande. Här kunde man uppleva med all önskad tydlighet att P2-känslan var stark bland yrkes- och reservofficerare i "förskingringen". Regementet hade en fantastisk bra förbandsanda!!

Enligt stadgarna var målet för verksamheten;

- hålla kontakt med Skånska Dragonregementets kamratförening i Hässleholm
- hålla kontakt mellan i Stockholm och dess omgivningar boende skånska dragoner
- verka för samvaro, nytta och trevnad.

På årsmötet valdes föreningens första styrelse:

Björn Zickerman, Ordförande
Christer Nédé, Vice ordförande
Fhleming Christensen, Sekreterare
Lennart Hägg, Kassör
Ingemar Persson, Klubbmästare
Christer Engström, Vice klubbmästare
Leif Richard, Kontaktman P 2
Leif Meijer, Revisor

Föreningen hade två stående möten, vår- och höstmöte och till dem inbjöds olika föreläsare, här kom ordförandens stora kontaktnät väl till pass. Vid höstmötet året efter var regementschefen Stig Edgren närvarande och efter hans tal informerade riksdagsmannen Björn Körlof (M) som var ledamot i försvarskommittén om det aktuella läget i kommittén. Året efter fanns på programmet besök vid Riksdagen där Viggo Komstedt var värd, Armémuseum under värd-

*Björn Zickerman, ordförande
1988 – 2000*

skap av Leif Törnqvist samt Hovstallet där fd regementschefen Hodder Stjernswärd tog emot. En annan mycket kvalificerad föreläsare var kabinettssekreterare Lars-Åke Nilsson som tidigare hade verkat och bott i UD:s tjänst i Tokyo, New York, Washington, London, Moskva och Prag.

Aktiviteterna utökades med tiden och det blev tradition att hålla årsmötet i maj på Karlberg

och Mårten Gås firades med gåsmiddag på Livgardets dragoners mäss och medlemsantalet låg stabilt runt 80 medlemmar. Noterbart är att det fanns, förutom Björn Zickerman, två ytterligare fd regementschefer nämligen Nils Isaksson och Hodder Stjernswärd. Tillsammans med dessa brukade Nils Östlund fd chef för Göta Livgarde och Livgardets dragoner och som tjänstgjort vid P 2, att besöka våra möten.

Nedläggningen av regementet 2000 innebar att på sikt skulle föreningen tyna bort på grund av avsaknad av rekrytering och tankar började gro att börja samarbete med övriga skånska regementes kamratföreningar i Stockholm där Södra Skåningarna var den naturliga partnern eftersom våra traditioner förs vidare av dem. Från 2001 inbjöds samtliga skånska regementes övriga kamratföreningar till sina respektive aktiviteter, det blev ett digert program!

Vid årsmötet 2000 avgick Björn Zickerman som ordförande och Nils Rosenqvist tog över. Det årets Gåsmiddag var den mest välbesökta sedan vi började! Detta berodde på att Björn Zickerman då avtackades och många ville tacka honom för hans gärningar för medlemmarna. Som en lämplig avskeds-present fick han en blankpolerad 10,5 cm stridsvagns hylsa på en liten träställning. I hans avskedstal blev han nostalgisk över sin tid i Försvarsmakten och sade; ” Man kan fråga varför jag offrade all min tid, fritid och min familj för Försvarsmakten. Det gjorde jag för att jag upplevde beredskapstiden med urusel materiel, dålig organisation, dåliga och okunniga befäl, i regel snabbutbildade lärare som reservofficerare och då sade jag till mig själv; aldrig mer ska vi uppleva detta”.

Det året började föreningen även att äta ärtlunch på Militärsällskapet, gärna med punsch!, första torsdagen i månaden. Den traditionen lever fortfarande fast nu är det den andra torsdagen i månaden!

Med tiden fördjupades samarbetet och det blev naturligt att Skånska regementens kamratförening i Stockholm, bildades 2006-01-01. Detta genom sammanslagning av Skånska Dragonregementets kamratförening i Stockholm, Södra Skåningarna i Stockholm och Wendes kamratförening i Stockholm. Något senare anslöts också Kamratföreningen Norra Skåningar.

Den första styrelsen bestod av;
Nils I Rosenqvist, Ordförande
Göran Paulsson, Sekreterare

Ingemar Persson, Kassör

Erik Lidén A3, Klubbmästare

I stort har aktiviteterna varit som från början med en populär Gåsmiddag samt två möten om året och torsdagslunchen. Det som föreningen har lidit av är att någon nyrekrytering inte har skett eftersom intresset för de som de sista 20 åren kommenderats från P7 till Stockholm är mycket svalt att bli medlemmar och att delta i gemenskapen. Detta trots att information genom artiklar i P7 kamratföreningstidning. Här är en skillnad från förr vilket kan bero på skillnader i reglerna för när man blir omstationerad då och nu. Är familjen kvar på hemmaförbandet kanske intresset att delta ev minskar. Det betyder att medelåldern för de som är medlemmar är besvärande hög, tex på torsdagarnas lunch är vi 10-15 som deltar och från P 2 är det i regel Nils Rosenqvist, Thomas Elmlund, C-G Svantesson och Lennart Hägg. I år kunde det dessutom konstateras att det inte längre finns möjligheter att rekrytera en styrelse. Till det kommer att föreningen nu är nere i totalt ca 40 medlemmar. Detta betydde att vid årsmötet beslöts att lägga ner Skånska Gripens Kamratförening i Stockholm, som föreningen nu heter, vilket skedde genom ett extrainsatt årsmöte den 13 november, behövdes två beslutsmöte enligt stadgarna.

Dock är det inte helt slut på aktiviteterna, en av de fd styrelseledamöterna, Bo Niveman A3, har tagit på sig att kalla till den månatliga ärtsoppa och Gåsmiddagen på Militärsällskapet! Vi får hoppas att han håller ut länge! Dessutom får vi inte glömma att våra Kamratföreningar i Skåne finns kvar och ger möjligheter att träffas!

Vid vårmötet 2001 var gästföreläsaren Håkan Juholt och det blev en intensiv debatt. Det stod klart att; ”någon förståelse från politisk håll avseende betydelsen av förbandsanda var inte stor och inte heller att om man vill ha krigsförband med högt stridsvärde måste de vara organiserade och övade mot de krav som kriget ställer” (DSD 2001 sid 22). Det var ovanligt många på mötet, vilket bidrog till den goda stämningen och en frisk debatt efteråt, som hade tjänstgjort på regementet under 70- och 80 talet. Björn Zickerman var i täten för sina gamla regementskamrater, Göran Paulsson, Peo Ahlqvist, Thomas Elmlund, Lars Östlund, Ulf Richard, Ingemar Persson, Fhleming Christensen och Lennart Hägg. När man ser tillbaka hur roligt och givande det varit med

*Nils Roseqvist, ordförande
2000- 2018*

den sammanhållningen som vi P 2:are hade och så många roliga berättelser som det skrattats åt vid våra sammankomster. Tex den från en övning på våren i slutet av 70-talet då Björn Zickerman var övningsledare. Två blivande elever till Pansarskolans trupperingskurs (TSR) gick i befattning, en som förtruppchef (en strv pluton och en pskluton) och en

Deltagarna vid kamratföreningen Skåne Gripens avslutnings möte den 13 november 2025 på Militärsällskapet i Stockholm.
Med ryggen mot kameran Nils Rosenqvist P 7, P 2, fd ordförande
Vänster sida
1 Gunnar Andrén A 3
2 Björn Hoffer A 3
3 Carl-Gustaf Svantesson P 7, P 2
4 Jan Forsberg P 7
5 Hugo Nordenfelt A 3
Vid fönstret; Thomas Roth P 7
Höger sida
1 Per Arne Persson P 7
2 Göran Lagerstedt A 3
3 Sven Christer Nilsson A 3, föreningens siste ordförande
4 Lars Hammarlund P 7, fd ordförande
5 Anders Helmner P 7
6 Bo Niveman A 3
Tjänstgörande fotograf; Lennart Hägg P 2

Sittande vid bordsändan, Nils Rosenqvist och stående bredvid Bo Niveman

som stf pskkompani chef. Vid genomgången efter övningen var regementschefen positiv och på riktigt gott humör till förtruppens agerande och uppträdande men kanske det hade skjutits väl mycket artilleri vilket förklarades med ett muntert skratt!! Därefter mulnade ansiktet betydligt och med skarp stämma förklarade han hur det gick till när chefen för pskkompaniet hade blivit utslagen och ställföreträdaren hade tagit befälet; "Löjtnanten!.. han tittade i himmeln efter kaptenstjärnorna och då såg han inte att han körde rakt in i ett minfält och dog!!!" Slut genomgång!!!
Handen på hjärtat; finns det förbandanda längre och viljan att vara tillsammans och ha roligt med regementskamraterna??

RAVLUNDA SKJUTFÄLT – VÅR PÄRLA PÅ ÖSTERLEN

Av arbetsgruppen Lennart Hägg, KIT Nilsson och Thore Pettersson

Framryckning på Ravlunda under övervakning från det gamla tornet som låg på backen till vänster om vägen innan man kommer ner till plattan.

En tidig slutsats när K2 blev P2 var att övningsfältet på Berga i Helsingborg var för litet och att det skulle kosta för mycket att utvidga med bördig jordbruksmark. Idag kan man konstatera att nästan hela det gamla övningsfältet är bebyggt! Till detta kommer att kraven på skjutfält blev betydligt större när mera grovkalibriga vapen användes än finkalibriga. Ti-

digare med ryttarförbanden och cykelskytteförbanden hade det gått att låna civil terräng vid Hallandsåsen för att genomföra övningar och för att kunna skjuta stridsskjutningar. När pansarbilsförbanden kom till K 2 i mitten av 30-talet och framförallt när pbil m/40 Lynx infördes med dess 20 mm kanon blev det troligtvis svårare att hitta lämplig terräng och då användes Hovs hallar som skjutområde. Senare under P 2 tiden när stridsvagnarna med 37 mm pjäs hade införts användes Gråthögarna, stranden norr om Torekovs hamn, vid Ramm-sjöstrand, vid Glimminge plantering och udden vid Jonstorp, alla med havet som kulfång. Nu var detta inga idealiska skjutområden och det finns beskrivet hur man en gång med två man på en mc och käpp fick jaga iväg kreaturen från skjutterrängen! Dock krävdes att det inte fanns fartyg på havet vilket var fallet under andra världskriget. Däremot övades det med stridsvagnsförband vid Hallandsåsen och det sköts till och med indirekt eld där vid vissa tillfällen. Detta förändrades med tiden och kraven på skjutavstånd och säkerhetsavstånd ökade. När det var bestämt att P 2 skulle omlokaliseras påbörjades rekognoseringarna efter nytt övningsfält

*Skjutning 1943 med pbil m/40 Lynx, troligtvis i trakten av Torekov.
Foto: Vollmar Boris-Möller*

Vid fältets norra gräns med Knäbäcken i bakgrunden.

men också ett skjutfält. Det stod tidigt klart att det måste vare ett där man kunde skjuta mot havet för att säkerställa säkerhetsavstånden och intresset riktades mot östkusten. Där riktades blickarna mot området kring Brösarp (det inledande namnet på fältet men ganska snart blev namnet Ravlunda skjutfält) och söderut mot Stenshuvud. Efter rekognosering fastslog man att Brösarp var en av de ytterst få platserna om inte den enda i hela Sverige som i alla avseende var lämplig. Skulle det på de andra pansarregementena inte vara möjligt

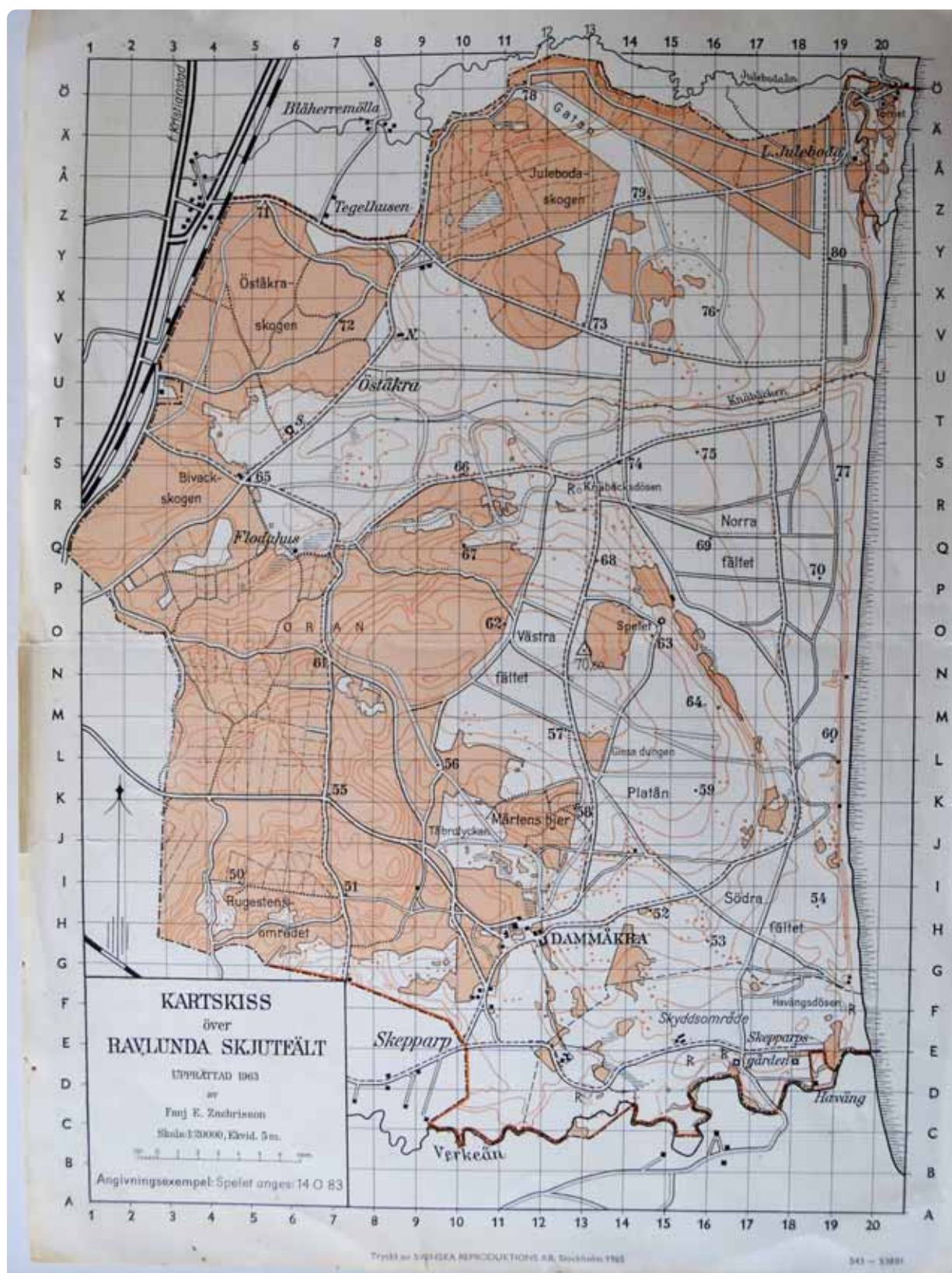
Skepparsgården när den flyttats till Havängområdet.

att hitta skjutfält med 20 km säkerhetsområde så var tankarna att koncentrera all skjutning vid pansartrupperna till Brösarp när det krävdes dessa säkerhetsavstånd. Man hade tittat på andra områden i närheten men konstaterade att om man använde terrängen vid Stenshuvud så innebar det att reservatet blev målområde och när det skulle skjutas måste det avlysas. Vidare måste en stor bokskog sydväst om det tänkta skjutområdet avverkas och detta ansågs ur naturskyddssynpunkt ge väsentligt större olägenheter än att använda Havängsområdet. Med hänsyn till detta rekommenderas i en proposition den 28 maj 1943 att Brösarps fältet snarast skulle anskaffas.

Det område som beslutades att inköpas sträckte sig mellan Verkån i söder och Knäbäcken i norr där fiskebyn Knäbäcken

Dammåkragården i början av 1950 talet med delar av volontärskolan uppställda framför. En av eleverna var Lennart Holm som senare skulle tjänstgöra på skjutfältet.

Ravlundafältet efter utvidgningen 1953. I föregående nr av den Skånske Dragonen finns på sidan 32 en karta över fältet före utvidgningen.

gick in som en kil och där fastigheterna fortfarande var privatägda. En av de stora frågorna var naturskyddet och hur skyddade värdefulla fornlämningarna som Knäbäcksdösen och Havängsdösen. Dessutom fanns viss bebyggelse som ansågs särskilt värdefull. För att samla kunskap lämnade en bred samling organisationer remissvar inför anskaffandet som Länsstyrelsen och då Länsarkitekten, Statens väginsti-

tut, Riksantikvariens ombud i området och Kungl. Armé Förvaltningens Fortifikationsstyrelse. Det var ett antal instruktioner avseende markvården som angavs samt begränsningar tex fick ingen verksamhet ske i ett område ett par hundra meter norr om Verkån vid Haväng. För att tillvarata allas intresse bildades 1951 Havängsrådet som är ett rådgivande organ som stöd till regementet som ska tillvarata

Baksidan av Dammåkragården där skjutfältsfanjunkaren hade sitt kontor.

naturskyddets intresse och ge föreskrifter i syfte att vårda skjutfältet och därmed bevara det. Havängsrådet bestod av erfarna representanter för naturskydd, kultur-, hembygds- och markvård samt turistande allmänhet och hembygd. Inledningsvis bestod den av 13 civila och tre militära ledamöter alltså totalt 16 vilket visade sig vara för stort varför det

minskades med tiden till nio.

Ett annat område där det blev konflikt var med fiskarna i framför allt Knäbäcken som krävde ersättning för förlorad inkomst och det finns många skrivelser om denna fråga i arkiven. Dessutom löstes inte deras mark in vilket var ett önskemål för delar av de boende. Vid några tillfälle blev det konflikt med ägare till hus som behövde rivas tex Killehusen nr 2. Den konflikten fanns kvar ända fram till slutet av 40-talet.

När beslutet om att införskaffa strv 81 Centurion blev det klart att skjutfältet behövde utökas och den 1 januari 1957 införskaffades ytterligare ca 700 ha norr om Knäbäcken mot Juleboda och skjutfältet omfattade därmed ca 1500 ha. Det innebar att de barrskogar som planterats avverkades vilket var positivt sett ur ett naturperspektiv men också att Knäbäckens fiskeby revs men vi kan idag glädja oss att se husen återuppbyggda i samhället Knäbäckshusen nordost om Rörum. I en artikel i Göteborgs Handels och Sjöfartstidning från den 28 augusti 1958 beskrivs hur det gick till. Hösten 1956 överlämnas ägandet av husen till P 2 och de skulle därmed tas bort. Regimentet la ut en annons om försäljning och rivning vilket gjorde att ägarna till ett byggbolag i S:t Olof blev intresserade att köpa ett par hus och flytta dem till en annan plats. Efter diskussioner mellan dem kom de fram till idén att köpa hela byn och flytta till en ny plats. Detta slutade med ett avtal med P2 i slutet av 1956 där de utan kostnad fick husen mot att de borttransporteras och marken där de stått blev återlagd. Därmed blir de ägare till

Skjutperiod på Ravlunda! Den typ av förläggning som nog alla medlemmar i kamratföreningen förknippar med våra skjutperioder under grundutbildningen.

Underbefälsbarackerna mitt emot Dammåkragården.

Befälsbaracken som ersatte Dammåkragården som revs 2019.

hela fiskeläget samt den lite längre liggande skolan, torpet Skogsdalahus, 32 bostadshus samt några ålabodar. Kravet för detta var att allt skulle vara borttaget och klart den 1 april 1957. Problemet var nu att hitta en lämplig plats för att bygga upp husen igen. De började därmed att leta efter en lämplig plats och kände sedan tidigare en som de föredrog och som då ägdes av en jordbrukare i Rörum och låg 15 km söder om den ursprungliga Knäbäcken men inom Kiviks kommun. Detta skedde samtidigt med nedmonteringen av husen och det var inte klart att de kunde disponera marken när det var dags att sätta upp dem vilket betydde att 300 billaster byggnadsmaterial var tvungna att mellanlagras vilket fick de nya ägarna att tvivla på att detta var genomförbart. Dock var intresset stort bland myndigheter och enskilda att hjälpa till. Här spelade Kiviks kommun en viktig roll för att underlätta anskaffandet av marken och i maj 1957 vågade man att påbörja återuppbyggnaden av fiskeläget. Nu blev det inte alla husen som de tog hand om utan 17 stycken

valdes ut och resten såldes. Redan i augusti 1957 var 16 av de 17 husen uppförda och den gamla smedjan hade blivit vattenverk! Ålabodarna placerade i backafallet ner mot stranden. Husen blev helt moderniserade med det vi idag tar för givet och som inte fanns tidigare i husen. Dock har samtliga hus fått tillbaka sina ursprungliga sättungnar och namnplattor! Vad som dock inte gick fort var att bygga upp infrastrukturen på skjutfältet. När skjutfältet anlades var det tänkt att flytta förlägningsbaracker som fanns på Berga i Helsingborg men de behövdes tills regementet i sin helhet hade flyttat till Hässleholm. Av detta blev det ingenting. Samtidigt med utvidgningen 1951 hade dock Dammåkragården moderniserats från att ha haft dragiga kalla rum och frusna vattenledningar till centraluppvärmda enkelrum. Enligt uppgift kunde fyra officerarna förläggas där medan övriga officerare och underofficerare som inte fick plats inackorderades på bygden. Dock intog officerarna sin middag på gården. Samtidigt moderniserades och utökades underbefälens förläggning med

Åtgärder efter skjutning
våren 1974.

ytterligare en barack vilka låg mitt emot Dammåkragården. Tyvärr brann gården ner 1971 och en befälsbarack uppfördes på platsen 1974 och förläggningsskapaciteten ökade därmed stort. Denna i sin tur revs i januari 2019 pga fukt och mögelskador! Avseende de värnpliktiga så förlades de i tält vilket de skulle göra under många år till! Innan matsalen byggdes med ett kök så skedde matlagningen inledningsvis genom att de värnpliktiga kockarna lagade maten på sina kokbilar på baksidan av gamla matsalen/markan och så åt man naturligtvis inomhus. I DSD från 1956 kan man läsa att kokhuset hade genomgått viss modernisering ”till fromma för mathållningen och manskapets trivsel på skjutfältet. Förläggning av dessa måste dock allt framgent ske i tält ty medel för uppförande av baracker ha statsmakterna inte ansett sig kunna ställa till förfogande”. 1972 fanns planer på att bygga förläggningsbaracker för truppen men även avseende detta blev det ingenting. Först årsskiftet 1993/94 togs sex förläggningsbaracker och kompaniexpeditioner i bruk det vill säga cirka 50 år efter införskaffandet av fältet. Vad gäller garageplan finns angivet i skrivelser från 1955 att med anledning av införskaffandet av strv 81 finns det behov av att bygga garage. Däremot har det inte gått att återfinna när de var klara och började användas.

Historien om Ravlunda skjutfält är väl värd att bevara på samma sätt som gjorts tex med skriften om Hovdala. Planen är att utarbeta den under den närmsta tiden. För att få den levande uppmanas alla att skriva och skicka in era upplevelser under skjutperioderna på Ravlunda och skicka in till KIT Nilsson, email: kit.nilsson50@gmail.com

Pbv 302 under framryckning

KSP 58, ksp omgång i eldställning

Bilderna ovan, nedan och till vänster är från sommaren 1994 och den övade truppen blivande elever på officershögskolan (OHS). Under några av 90-talets somrar samlades pansartruppernas blivande OHS-elever på P2 för att genomföra FOK (Förberedande Officers Kurs). Syftet var att höja utbildningsståndpunkten inför skolstart. På programmet var grupp- och plutons strid, mycket materiel- och stridsfordonstjänst samt en sommarskjutvecka på Ravlunda som höjdpunkt. FOK-eleverna kom från hela landet och delades in i en psk-och en strv kurs.

UTFLYKT TILL RAVLUNDA 25-09-19

av Lennart Johansson och Thore Pettersson

Denna härliga höstfredag besökte vi "vårt" gamla skjutfält RAVLUNDA. Vi var 25 förväntansfulla som samlades på Norra Station. I väntan på uppsittning minglades det med kaffe och fralla. På turen ner erbjöds i sedvanlig ordning förstärkt fälthörplägnad. Väl nere på Ravlunda tog skjutfältschefen Förvaltaren L-G Nilsson (Lill-Räffla) emot oss. L-G informerade om hur det idag fungerar med skjutfälten i vardagen - han ansvarar för Rinkaby, Ravlunda och Hammar Kabusa. Därefter fick vi se hur de nya SAAB målen fungerar - hitech idag - allt kan programmeras i en dator. Sen tog vi en tur på fältet med besök i det "nya" spelet - allt var nytt, men på samma plats - och sen avslutade vi turen med besök vid sjökontrollen och fick se radarbilder över havet. På hemfärden mot Hässleholm stannade vi till i Degeberga på Mjelarasten och avnjöt en god lunch "Dansk Fläskstek" - vilket serveras varje fredag och är mycket populärt - väl värt ett besök för den som har vägarna förbi. Sen bar det åter till Hässleholm efter en minnesvärd utflykt.

Sven Lindqvist saluterar

Peter Rosberg och Johan Miram

Två BSI:are från 1963-64. Christer Rittinge och Alf Hansson.

Kenneth Lindén Björn Johansson

Gunnar och Elisabeth Öhrn, Karin och Tommy Nilsson

Lennart Hall

Gruppen samlad utanför matsalen.

Våra guider Roger Pålsson och Lars-Göran Nilsson.

Roger Pålsson förevisar ny målmateriel.

SAAB mål i ny tappning.

Ett av de nya fällbara stridsvagnsmålen. Ingen säckaväv.

Del av garageområdet med spolplattan och macken bortom spolbryggan.

Fasta spelet där tidigare Kalle Sörtoft skötte spakarna.

Manöverpanelen inne i spelet.

Målterrängen nedanför spelet. Man klipper de synliga spåren där wirwn dras.

*Norra skjutgänsen
Juleboda. Här fiskas
det fortfarande.*

*Sjökontrollen. Härifrån sker
övervakning av säkerhets-
området till havs. Gamla tor-
net är rivet och en ny radarmast
byggd.*

Lilla Juleboda

HÖSTMÖTET 2025-11-08

av Mats Tjernell

Femtiosex Dragoner och Dragonessor intog Göingehuset för årets höstmöte. Toast Skagen och Dansk fläskstek stod åter på menun. Inledningsvis samling för mingel i källaren följt av en middag med glatt humör och uppsluppen stämning.

Ovan: Lukas Olofsson och Jens Rickard välkomnade i baren. Kenneth Böndegård i poleposition.

Till vänster: Strykande åtgång inte bara på cavan utan även lotterna. I Baren från vänster Leif Astikainen, Magnus Westin och Bengt Ekorn.

Från vänster Kjell Pettersson, Peter Andreasson, Mikael Olsson, Thore Pettersson, Lars-Göran Wilke och Lars Karlsson.

Från vänster Yvonne Claesson, Elisabeth och Kjell Blomqvist, Ola Hjorth.

Kamratföreningens ordförande Peter Rosberg hälsar välkomna till bords och anslår riktlinjer för kvällen.

I förgrunden till vänster Magnus Westin, Mikael Olsson, Mats Larsson- till höger Thomas Ottosson, Mikael Sjunnesson, Peter Andreasson

I förgrunden på vänstra sidan Thore Petersson, Ola Hiorth, Leif Åkesson, På högersidan Christer Jolsäter med fru och Sven Lindqvist

I förgrunden på bordets vänstra sida Lisbeth Persson, Leif Rickard, Pep Persson, på höger sida Lennart och Ingallil Hall, Kjell Blomqvist

Till vänster Magnus Engström, på bordets högra sida från vänster Magnus Westin, Mikael Olsson, Mats Larsson och Lars Karlsson

Från vänster Kjell Pettersson, Mats Byberg, Johnny Rydhög och Lennart Johansson

Från vänster Jens Rickard, Roger Joelsson och Magnus Engström

Lennart Johansson svarade för årets dubbeldrag

Gunnel Nilsson, Jessica Astikainen och Sven Lindqvist

KAVALLERIMIDDAG 2025-12-04

Sammanfattat av Mats Tjernell

Kära återseenden under samlingen före middag. Till vänster den senast övade L1:an vid P2/VL på bilden förstärkt med bitr. Försvarsattachén i Paris. Fr . v. Mats Tjernell (VL3), Johan Walterström (VL5), Övlt Miguel Riera (vår man i Paris) och Leif Astikainen (VL). Till höger Peter Sturm, Leif Astikainen och Jan Pålsson.

Stf regementschef Övlt Fredrik Hedvall hälsade välkomna till Revingehed. Kavallerimiddagen är en unik möjlighet att värna förbandsandan mellan generationer av före detta aktiva och dagens moderna officerare.

Fr. v Björn Persson, Mikael Olsson och Jan Boris-Möller.

Talet till hästen hölls av Övlt Ulf G:son Hammargren. Sittandes t. v. Mj Mathias Engblom.

Bgen Fhleming Christensen tog tillfället i akt att under sitt tacktal även hylla manöverkrigföringen. Sittandes fr. v. Lenart Widwölw, Jan Östlund och Övlt Fredrik Hedvall.

Avrundande samtal efter middagen. Här fr. v Marco Smedberg, Bengt Ekorn och Björn Lindell.

SAXAT UR NORRA SKÅNE FRÅN 1964 OM HÄNDELSER VID SKÅNSKA DRAGONREGELEMENTET.

1964-02-07 Ravlunda - fyrverkeri.

Över ett vindpinat Ravlunda avbrändes under torsdagens första kvällstimmar ett fascinerande fyrverkeri. Kvällshimlen lystes upp av lysgranater från artilleripjäser, skott från lyspistoler och korsande spårlyusprojektiler från stridsvagnar. Nu njöt man av skådespelet, men övningen speglade något så allvarligt som eldunderstött anfall i mörker, ett krigsuppdrag som kräver precision, mod och omdöme för att föras till ett gott slut.

Förband hade hämtats från P2, P7 och A3 och man ville pröva den nya organisationen med pansarbatteri under ett svärbemästrat skede. Samtidigt var övningen ett examensprov för det första egenutbildade stridsvagnskompaniet från P7.

Det övade momentet gick ut på kustförsvar. Pansarbatteriet arbetade på samma sätt som under dagsstrider, men svårigheterna låg enligt övningsledaren, P2-majoren Jan Andersson, i att föra fram de stridande och deras materiel. För att genomföra en nattlig strid med de enheter det här rör sig om krävs gynnsamma förutsättningar bl. a. ur terrängsynpunkt och noggrann rekognosering. Det kräver också starkt artilleriunderstöd, dels med eldkraft och dels med ljus från lysgranater.

1964-03-06 Ravlunda kan utnyttjas i alla väder. Radar övervakar sjöfararna när skarpskjutningar pågår.

Etthundrasjuttiofem av årets dagar skjutur man skarpt på Ravlunda och behovet av skjutdagar ökar. Skånska Dragonregementet är inte längre ensamma herrar på täppan. De nya pansarregementena i Kristianstad och Ystad kräver skjuttid för sina stridsvagnar, artilleriet är hänvisat hit och nu bokar också pansartruppskolan i Skövde, kadettskolan och infanteriskolan in sig. Det utvidgade fältet på 1500 hektar och en 4,5 kilometers öppning mot havet är ett användbart övnings- och skjutfält. Under senare tid har investerats i säkerhetsanordningar, som tillåter skarpskjutning även i dåliga väderleksförhållanden.

I Ravlunda skjutur man numera under radarövervakning. Här pågår en försöksverksamhet, där bestämmelsen om optisk sikt satts på undantag. Erfarenheterna är mycket goda och radarövervakningen anses vida överträffa alla andra bevakningssystem. De fiskebåtar som har sin hemvist vid skjutfältet och måste passera inom riskzonen har utrustats med radioanläggningar och får snabbt förbindelse med säkerhetstornet på land. Hittills har ett tiotal fiskebåtar radioutrustats.

Ett nytt säkerhetstorn skjutur nu som en svamp 30 m upp ur jorden. Utrustningen i tornet består förutom av radar och radio av ett väl utbyggt telefonnät och katastroflarm så att skjutningar omedelbart kan avbrytas. Arbetet i säkerhetstornet leds av en officer.

1964-03-13 Vapenstöldsligan stal för 7.000. Mordbrandshäktad var ledaren.

På mindre än två månader hann vapenstöldsligan vid Skånska Dragonregementet, Hässleholm, med att stjäla vapen, ammunition och annan krigsmateriel för drygt 7.000 kro-

nor. De många inbrotten gav bl. a. ligan 11 pistoler, en kpist, en radioanläggning ra 100, ca 2.000 skarpa skott och mängder av knallskott, granater och tårgasfacklor m.m. Ligans huvudmän har varit fyra värnpliktiga vid regementet, däribland den mordbrandshäktade 19-åringen och dennes 22-årige kumpan. Kvartetten har genom att idka illegal vapenhandel dragit in ytterligare sex personer i den omfattande härvan. Den drivande fjädern i ligan var den 19-årige spannarpsynglingen som sitter häktad för mordbranden vid Brandins möbelfabrik i Vinslöv den 15 december förra året. De övriga huvudmännen är den häktade 22-åringen, en 20-årig brobyyngling och en lika gammal traktorförare från Bräkne-Hoby. Samtliga tillhörde under den tid ligan opererade vid regementet samma kompani.

Sju av de stulna pistolerna var av modell 40. De övriga pistolerna var av betydligt äldre datum och var upphängda som prydnadsföremål i kanslihuset. Radioanläggningen stal den 19-årige spannarpsynglingen, när han en natt var ute på patrulltjänst tillsammans med en kamrat från Malmö. Radion stod vid ett förråd och 19-åringen lade beslag på den. Malmöynglingen gjorde inget för att förhindra stölden och får nu stå till svars för tjänstemissbruk. Vapnen har påträffats och återlämnats till regementet. En hel del ammunition och en mängd annan material har dock förbrukats.

1964-03-13 Utställning vid Dragonregementet av minnessaker från FN-tjänsten.

P2:s livaktiga UNIF-förening i Hässleholm har för åldersklassen på regementet iordningställt en utställning med omkring 200 föremål från de länder, där svenska FN-trupper verkar. Expon visar privata souvenirer och minnessaker som personal från regementet hemfört från främst Kongo och Gaza.

Upphovsman till expon, som är den första i sitt slag här i landet är fanjunkaren "Jeppa" Persson och överfurir Ingvar Johansson basar för utställningen. Intresset för svenska FN-styrkors arbete i olika länder har blivit så stort att vi har velat ge åldersklassen en rejäl inblick i vad en FN-soldats upplevelser kan ge.

1964-03-20 Huvudmännen i vapenstöldsligan vid P2 hängav sig åt avancerat gangstertänkande.

Huvudmännen vid vapenstöldsligan vid P2, Hässleholm, levde i en atmosfär som var helt genomsyrad av avancerat gangstertänkande. Alla lediga stunder upptogs av planeringsarbeten inför kommande stöld och kupper. På torsdagen stod de 10 inblandade åtalade inför häradsrätten i Hässleholm, när de sammanslagna vapenstölds- och mordbrandsrättegångarna inleddes. 7 av dem firade "muck" med att sitta inför domaren nästan hela dagen och förklara den långa raden av brott de gjort sig skyldiga till.

Den 19-årige spannarpsynglingen som också åtalas för mordbranden i Brandins möbelfabrik i Vinslöv har varit den drivande kraften. Det var också han som satte igång med de omfattande stölderna. Natten till den 18 eller 19 oktober stal han en transportabel radioanläggning Ra 100 utanför ett garage. Det skedde då han tillsammans med en kamrat

från Malmö gick kasernvakt. Malmöbon blev vittne till stölden och blev åtalad för tjänstemissbruk. Efter radiostölden släppte alla hämningar och den ena stölden efter den andra begicks. Prydnadsvapnen stals från kanslihuset och de värnpliktiga gav sig ut på nätterna för att stjäla vapen och annan militär materiel. Planeringen gjordes upp på sjunde kompaniets tredje logement, där huvudparten av de inblandade var förlagda. Stöldgodset förvarades i en utrangerad stridsvagn. En del gömdes i fordon utanför regementet. Sin kulmen fick stöldepidemin den 12 november då 19-åringen tillsammans med en 20-årig svetsare från Broby och den mordbrandsåtalade 22-åringen från Malmö bröt sig in i centrala utbildningsförrådet och bl. a. stal 7 pistoler m/40, en kpist och 300 skarpa skott.

Genom de många stölderna drogs flera värnpliktiga in i härvan och de var nu åtalade för häleri. Många drog på sig åtal av ren kollegialitet. De köpte vapen och ammunition av tjuvarna, som i vissa fall var på ständig jakt efter pengar.

1964-04-04 Åtta av de tio i vapenstöldligan dömda. Tre ynglingar fick ovillkorliga straff.

De två i ligan som också åtalas för mordbranden i Brandins möbelfabrik i Vinslöv får sina domar sedan de genomgått den stora sinnesundersökningen och målet mot dem tagits upp till ny huvudförhandling. Kännbarast blev straffet för den 20-årige svetsaren från Broby, som för fyra grova stölder och en stöld dömdes till sex månaders straffarbete ovillkorligt. Metallarbetaren från Bromölla fick fyra månaders straffarbete ovillkorligt för häleri i tre fall. Den 20-årige typografen från Markaryd dömdes till tre månaders straffarbete ovillkorligt för ett fall av häleri och en häleriförseelse. En 20-årig traktorförare från Bräkne-Hoby, fick tre månaders straffarbete villkorligt för två grova stölder. Samma dom fick också ett 24-årigt lantbruksbiträde från Spannarp. En 20-årig billackerare från Malmö å dömdes 25 dagars arrest för ringa tjänstemissbruk.

1964-04-30 Höstmanöver med 25.000 man förlagd till nordost-Skåne

Höstens stora fälttjänstövning förläggs till nordöstra Skåne under tiden 30 september till 7 oktober. 25.000 man deltar i övningen och 2.000 fordon på hjul och 200 bandfordon sätts in. Samtliga förband i Skåne deltar och dessutom förband från Västergötland, Småland och Halland. Stridsledningen stationeras i Kristianstad men även Hässleholm kommer med i bilden. Marin och flyg deltar. Dessa uppgifter lämnades vid en presskonferens som hölls i Kristianstad på onsdagen av arméstabschefen generalmajor Stig Synnergren.

1964-06-24 Ruinerna vid Mölleröd restaureras. Färdigställs på fyra veckor av 26 utländska studenter.

Den gamla slottsruinen vid Mölleröds kungsgård strax utanför Finja skall, så långt det är möjligt, återställas i sitt ursprungliga skick. Borgen var en av göingebygdens säkrast fästen under snapphanefejderna, men förstördes av de danska "friskyttar" som under 1600-talets stormiga mitt förde gerillakrig mot svenskarna i nordskåne. Bakom restaureringsplanerna står Hässleholms kulturnämnd och Västra Göinge hembygdsförening, som har avtalat med 26 högskolestuderande ungdomar från 11 länder att utföra arbetet. Därmed går en mångårig dröm i uppfyllelse och Göinge berikas med ytterligare ett attraktivt turistmål.

Norra Skåne

INFORMATION OM UTSKICK AV DEN SKÅNSKE DRAGONEN

Ett budskap att sprida till de kamrater som i år inte fått tidningen hemskickad

Beslut vid årsmötet 2024

Från och med 2025 års nummer distribueras Den Skånske Dragonen endast till medlemmar som är årsbetalande (i dagsläget 100 kr/år) samt till medlemmar som har någon form av betalningsfritt medlemskap men som också har erlagt en "tidningsavgift" om i dagsläget 100 kr. Styrelsen ombesörjer vid efterfrågan kompletterande utskick under våren.

Bakgrund till beslutet vid 2024 års årsmöte

Föreningen har ca 450 medlemmar varav ca 120 betalar en årlig medlemsavgift. Den årliga medlemsavgiften täcker i stort kostnaderna för en tidning inklusive porto. För övriga drygt 300 medlemmar är det inte försvarbart att använda föreningens medel till att skicka ut en "gratistidning" som bär arbets- tryck- och portokostnader om inte medlemmen verkligen vill ha tidningen. Det är alltså helt i sin ordning att vara ständig medlem utan att betala någon avgift men om man dessutom önskar ett tryckt exemplar av tidningen måste man framöver betala sin "tidningsavgift" - som motsvarar medlemsavgiften för de årsbetalande.

Tidningsavgiften betalas till:

Swish, P2 KF Kassör, Kenneth Lindén, 070-58 40 315
Bankgiro, P2 KF Bankgiro, 5840-0912

Microbas

Precision AB

EXCELLENCE IN PRECISION
LAPPING & MACHINING

SKÅNSKA DRAGONREGELEMENTETS P2 BORDSTANDAR

Rekvireras hos kassören.

Pris: 200 kr, porto tillkommer.

Kassören nås via:
kenneth@klutbildning.se

